

MENSA

číslo 4/2022

Vážení mensané,

léto je v plném proudu a mensovní život se tomu již přizpůsobil. Setkávání se na akcích je jedna z nejoblíbenějších aktivit mensanů – tak si nějakou zajímavou akci v mensovním kalendáři také najdete a pojdme se společně potkat.

Nejvhodnější akce na potkávání je zcela určitě celostátní setkání. To podzimní se uskuteční na konci září v režii místní skupiny České Budějovice. Stálým účastníkům není potřeba formát setkání představovat. Pokud to ale pro vás bude setkání první, určitě nebudete zklamaní – v bohatém programu určitě najdete, co vás zajímá, a zapojit se můžete tak, jak vám to bude příjemné. Setkáním vás může provést buď kompletní program, který pro vás organizátoři připravili, nebo se můžete podle vlastního uvážení zapojit jen do některých aktivit, které vám budou vyhovovat. Ať se ale rozhodnete jakkoliv, rád se s vámi v Českých Budějovicích uvidím.

Přeji vám všem prožití léta v co největším klidu a pohodě.

Martin Sedláček
martin.sedlacek@mensa.cz
+420602392662

Časopis Mensy ČR „Mensa“ je dvouměsíčník. Číslo 4/2022 (srpen–září), ročník XXX, vychází 15. srpna 2022 v nákladu 5410 výtisků. **Uzávěrka říjnového čísla je 4. září 2022.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, za zveřejnění nebo nezveřejnění příspěvků odpovídají vedoucí jednotlivých rubrik, za sestavení časopisu šéfredaktor. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhraduje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy ČR, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na casopis.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu www.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy intranet.mensa.cz. Časopis je zaslán všem členům Mensy ČR, nečlenové si jej mohou předplatit za 250 Kč ročně. Změny adresy a dotazy na předplatné prosím zasílejte na adresu sekretarka@mensa.cz.

Vydavatel: Mensa ČR, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s.r.o., Podnikatelská 1160/14, 320 53 Plzeň; **Grafika:** Ateliér Falátek, s.r.o., Prokopova 2219/19, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa České republiky, 2021; Printed in the Czech Republic.

Na tomto čísle se podíleli: Jitka Adamová, Dana Blumensteinová, Tereza Cimburková, Jacek Cywinski, Hana Druckmüllerová, Kateřina Emer, Zdeněk Falář, Lenka Filová, Ladislav Frankl, Marta Frydrychová, Judy Hewitt, Petra Holubová, Martin Jelínek, Iveta Jelínková, Jiří Jezbera, Zuzana Kořínková, Hana Kotinová, HONza Koudelka, Tomáš Kubeš, Eliška Anna Kubičková, Vladimír Kutálek, Chris Leek, Petr Mazal, Jaroslav Menčík, Jana Middleton, Kristýna Mothejšizková, Vendela Normark, Zuzana Poláková, Martin Sedláček, Dagmar Srbová, Zuzana Šimková, Zdenka Šimurdová, Jana Šobrová, Vít Švachouček, Jana Tillová, Pavel Vlašánek, Stanislav Wolf, Soňa Zbytowská, Marek Zdražil.

| 2-3 |

Slovo předsedy
Editorial

| 4 |

Krátce z Rady Mensy
Pamětní odznaky pro dlouholeté členy

Čestné uznání uděleno Martinu Hilskému

| 6 |

Nový web Mensy

| 8 |

Logická olympiáda 2022: Registrace zahájena

| 9 |

Práce s nadanými dětmi v MŠ spolupracujících s Mensou

| 12 |

Mensa a inteligence v médiích

Vážení čtenáři,

vítejte u srpnového čísla časopisu Mensa.

Dočtete se v něm například o tom, jak probíhala příprava nového mensovního webu (pokud jste ho ještě neměli šanci navštívit, můžete to snadno napravit, najdete ho na www.mensa.cz), že byla už otevřena registrace do letošního ročníku Logické olympiády (už patnáctého!), případně také kdo byl, či nebyl oceněn letošním Čestným uznáním.

Dvě ze školek spolupracujících s Mensou se vám pochlubí, jak pracují s nadanými dětmi. A konečně v Mensantropovi se tentokrát dočtete o člověku, který podstatu mensantropa za svého života dokázal naplňovat velmi intenzivně, a k tomu byl i aktivním mensanem – o siru Clivu Sinclairovi, tvůrci (nejen) počítačů ZX.

V tomto čísle objevíte i mnoho reakcí na realizované akce – včetně jarního celostátního setkání, které se konečně po dvou letech odkladů podařilo realizovat, nebo zahraničního zájezdu do Anglie a Walesu. Pokud vám rve srdce, že jste se tentokrát setkání nemohli zúčastnit, máte výbornou příležitost to napravit – v kalendáři najdete pozvánku na podzimní celostátní setkání v Hluboké. Registrace na setkání bude spuštěná teď na začátku srpna, je tedy dokonale čas navštívit web akce.mensa.cz a zajistit si své místo.

Přeji příjemné počtení, příčetné letní teploty a spokojenost se všemi mensovními akcemi, na které se rozhodnete vydat.

Zuzana Kořínková
zuzana.korinkova@mensa.cz
+420 776 288 979

| 13 |

Mesantrop: Sir Clive Sinclair

| 17 |

Noví členové

| 18 |

Kalendář akcí

| 19 |

Reakce na akce

| 28 |

Zahraníčí

| 30 |

Tvorba mensanů

| 35 |

Adresář

Obsah

Krátce z Rady Mensy

Petr Mazal

Další zasedání Rady Mensy ČR proběhlo dne 26. 6. konečně ve středu ČR (to aby to měli všichni radní stejně daleko). Setkání v Číhošti bylo plánováno již mnohokrát, ale z nejrůznějších covidových i provozních důvodů se uskutečnilo až teď.

Úvodním tématem byla opět ekonomika. V souvislosti s průběžným plněním rozpočtu byly provedeny menší úpravy ve výdajích. Byla vypovězena smlouva se současnou účetní kanceláří a bude uzavřena nová smlouva s pražskou účetní kanceláří 22HLAV, tu budeme používat primárně pro konzultace. Některé akce (celostátní setkání, konference...) již používají pro platby vhodné variabilní či specifické symboly, které zjednoduší zpracování platby, to bude rozšířeno i na zbytek mensových

akcí. Komise pro testování informovala mj. o stavu příprav MITA testu. Byla provedena druhá vlna testování položek nového testu, kterou aktuálně psycholog vyhodnocuje. Psycholog rovněž připravuje strategii pro finální standardizaci, kterou plánujeme zahájit na podzim. Pokračovali jsme informacemi o mensových akcích – budoucí organizátoři celostátních setkání budou vybírání s větším předstihem, nynější roční předstih bude změněn na cca 1,5 roku. Na podzimním setkání 2022 se tedy budou vybírat organizátoři podzimního setkání 2023 a rovněž jarního setkání 2024. Byl předložen návrh pravidel fungování místních skupin, který bude do příští RM připomínkovan a předložen ke schválení. Připravován je i návrh pravidel a podmínek pro SIGy, projekty a akce. Věnovali jsme se

i Čestnému uznání, záměrem RM je nadále pokračovat v této aktivitě. Nově vznikne pracovní skupina, která se bude věnovat případným změnám v pravidlech i v procesu výběru kandidátů Čestného uznání. RM poděkovala Zuzaně Šimkové za dlouholeté vedení tohoto projektu.

Kompletní zápis z jednání je jako vždy publikován na intranetu Mensy ČR.

Další jednání RM se uskuteční dne 10. 9. 2022 v 10:00 v CIIRCu.

Zápisy ze zasedání Rady Mensy ČR

a další důležité dokumenty naleznete

na intranet.mensa.cz

pod záložkou

Dokumenty Mensy – Zápisy z RM

Pamětní odznaky pro dlouholeté členy

Petr Mazal

Strávit více než čtvrt století v naší organizaci svědčí o věrnosti i o opravdovém sepětí s duchem a hodnotami Mensy. Jsme rádi, že můžeme připomenout ty z nás, kteří letos oslaví 25 let členství v našich řadách, a jako poděkování je odměnit pamětním odznakem.

Slavnostní předání tohoto odznaku bylo i letos nedílnou součástí valné hromady. Těm jubilantům, kteří se valné hromady nemohli zúčastnit, jsme pamětní odznaky poslali poštou.

Dovoluji, abychom vám, dlouholetým členům, za vaši trvalou podporu poděkovali. Velmi si vážíme lidí jako vy, kteří svou oddaností a velkorysostí umožňují a podporují realizaci aktivit Mensy ČR, a to především v oblasti

nadaných dětí, kterou vnímáme jako nesmírně významnou.

Naše upřímné a srdečné poděkování míří k těmto členům:

Ing. Vladimír Andrš, Matouš Bechynský, Mgr. Martin Bodlák, Mgr. David Černý, Miroslav Černý, Ing. Zdeňka Doubravová, Eva Erbošová, Mgr. Hana Erbošová, Ing. Lukáš Fritsch, Ing. Michal Hauzírek, Martin Hladík, Ing. Jan Hora, Ing. Oldřich Chládek, Bc. Světlana Chvalová, Jiří Iša, Ing. Lenka Išová, Bc. Miroslav Jindříšek, Ing. Veronika Jiráková, Robin Jirásko, Jana Javůrková, Hana Kalusová, Ing. Ivo Kosíř, JUDr. Daniela Kovářová, JUDr. Vítězslav Krabička, Mgr. Pavel Krč, Ing. Bohuslav Křena, Patricie

Kubešová, Ing. Jan Kubík, Jaroslava Kubíková, Karolina Morrison, Mgr. František Orság, Mgr. Jana Soukupová, Mgr. Ing. Gabrielle Machů, Ing. Dušan Marek, Ladislav Nádvorník, JUDr. Ronald Němec, Mgr. Jiří Pavlík, Roman Podlena, Bc. Kateřina Prusková, Ing. Ivo Rajnošek, Ing. Jan Rücker, Ing. Petr Salaba, Tomáš Siegl, doc. Ing. Radovan Soušek, Ing. Jitka Stejskalová, Ing. Jan Sýkora, Ing. Pavel Šinták, Michal Škeřík, Mgr. Martin Šrámek, Vít Švachouček, Karel Tejkal, Ing. Jindřich Trejbal, Mgr. Zdeněk Turek, Ing. Libuše Vorlová.

V tradici odměňování dlouholetých členů budeme samozřejmě pokračovat i v příštích letech. Děkuje.

Mensa České republiky udělila Čestné uznání prof. PhDr. Martinu Hliskému, CSc., dr.h.c., MBE

Zuzana Šimková

Na základě hlasování mezi svými členy udělila Mensa České republiky Čestné uznání prof. PhDr. Martinu Hliskému, CSc., dr.h.c., MBE, který je profesor emeritus anglické literatury, shakespearolog, přední překladatel Shakespeara díla a držitel mnoha ocenění za literární práci. Slavnostní vyhlášení proběhlo na valné hromadě Mensy ČR ve Starých Splavech 5. 6. 2022.

V souvislosti s oceněním Mensa ČR uděluje pamětní list s grafikou akademického malíře Karla Šafáře s motivy symbolizujícími myšlení a inteligenci.

Ocenění, které je definované charakteristikou „za významný přínos inteligenci národa, propagaci duševní kultury a šíření dobrého jména České republiky ve světě“, svoji

definici letos opět zcela naplňuje – profesor Hilský patří k našim předním překladatelům Shakespeareova díla. V roce 2001 ho za zásluhy o šíření anglické literatury v České republice a za jeho shakespeareovské překlady královna Alžběta II. jmenovala čestným členem Řádu Britského impéria (MBE). Profesor Hilský vyjádřil radost z ocenění.

Dalšími osobnostmi nominovanými na ocenění pro rok 2022 byli

(v abecedním pořadí):

prof. MUDr. Vladimír Beneš, DrSc.

– český lékař, specializací neurochirurg, v letech 1997–2020 přednosta Neurochirurgické kliniky Ústřední vojenské nemocnice v Praze a 1. LF UK,

prof. MUDr. Milena Králíčková, Ph.D.

– lékařka a vysokoškolská pedagožka, profesorka histologie a embryologie, rektorka Univerzity Karlovy jako první žena v této funkci od založení univerzity,

prof. MUDr. Julius Špičák, CSc.

– gastroenterolog, přednosta Kliniky hepatogastroenterologie Transplantcentra Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze, člen odborných společností, držitel ocenění za odborné publikace,

prof. MUDr. Josef Zámečník, Ph.D.

– vědec a vysokoškolský pedagog v oboru patologie se specializací na neuropatologii, přednosta Ústavu patologie a molekulární medicíny 2. LF UK a FN Motol.

Na slavnostním vyhlášení letošního ročníku Čestného uznání v rámci Valné hromady Mensy České republiky převzal pan prof. MUDr. Josef Zámečník, Ph.D. diplom z rukou předsedy Mensy ČR Martina Sedláčka. Prof. Josef Zámečník je držitelem řady ocenění, včetně ceny Česká hlava za výzkum nádorů mozku. Kromě bohaté publikační činnosti a členství v profesních organizacích je prof. Josef Zámečník velmi oblíbený i u studentů – na lékařské fakultě byl studenty několikrát zvolený

učitelem roku. Ostatní ocenění se z důvodu pracovního vyčerpání omluvili, diplomy Mensy České republiky budou předány v náhradním termínu. Více informací uvádíme na [mensa.click/cu](#).

Tolik strohý jazyk tiskové zprávy, letošní ročník Čestného uznání byl za mě poslední. Ještě před konáním valné hromady jsem z titulu autorky této aktivity Radu Mensy požádala o pozastavení Čestného uznání. Radním jsem uvedla za mě zcela jasné a pádné důvody – v posledních cca dvou letech způsobuje více starostí a rozkolů mezi členy Mensy než radosti. Rovněž reprezentace směrem navenek a šíření dobrého jména Mensy, jak bylo od začátku aktivity zamýšleno a dlouhou dobu se to dařilo, je ve spojení s udělením Čestného uznání dr. Pekové ohroženo.

Nebudu zastírat, že poslední kapkou v rozhodnutí aktivitu pozastavit byl pro mě článek Miroslava Charváta v minulém čísle časopisu (3/2022) o tom, že Čestné uznání porušuje stanovy Mensy. Máme svobodu slova, ale v rozsáhlém článku je snad pravda jenom to, že členů o udělení Čestného uznání hlasuje málo, na což dlouhodobě upozorňuji (v posledních letech hlasuje cca 200 členů – což je číslo porovnatelné s tím, kolik členů volí v mensových volbách), dá se tedy diskutovat o tom, jestli je to aktivita celé Mensy a jestli může jakákoliv skupina mensanů mluvit jménem celé Mensy, jak píše i M. Charvát. Pokud ale časopis dostane do rukou nečlen anebo člověk, který o Čestném uznání nic neví, pomyslí si, že vlastně ani my jako Mensa nevíme, co chceme, a ještě do toho zatahujeme nominované osobnosti.

Přípravě a realizaci Čestného uznání jsem v každém ročníku věnovala desítky dobrovolnických hodin nejméně v průběhu půl roku příslušného ročníku (a společně se mnou další 3 dobrovolníci) přípravě materiálů, komunikaci s nominovanými osobnostmi, organizování předání a přednášek, přípravě diplomů a grafického listu, komunikaci s členy, která nebyla v posledním roce příjemná – pokud toto není doceněno a v podstatě nemáme zájem na tom, aby aktivita pokračovala, a dokonce se zdá, že nám začíná škodit, není důvod pokračovat.

Pokud bude trvat situace, že dobrovolník musí kromě samotného dlouhodobého vykonávání dobrovolnické aktivity

v podstatě i bránit sebe a svoji práci, trávit cenný čas uváděním argumentů, proč co dělá a nedělá, odpověďmi v e-mailech i intranetovými diskusemi a bude doslova nařčen z toho, že porušuje stanovy Mensy (viz článek), tak moje dosavadní úsilí bylo opravdu „po zásluze oceněno“.

Poprosila jsem radní, abychom důstojně ukončili stávající ročník, což se stalo, na valnou hromadu nám slíbili účast hosté (nakonec přijel jen prof. Zámečník s doprovodem, byl velmi sympatický a slíbil nám přednášku, která se vzhledem k zakončení školního roku a zkuškovému období uskuteční na podzim).

Dále plánuji předat stávající ocenění osobnostem, se kterými se mi povede domluvit přednášky nebo setkání – zareagoval už pan profesor Hilský, který se teď intenzivně věnuje přípravě letních Shakespeareovských slavností, ale setkání plánujeme na říjen.

Vzhledem k dlouhé pandemické situaci máme několik diplomů, které čekají na předání, a rovněž již delší dobu čekáme a pravidelně se připomínáme s přednáškou pana prof. Pomahače, kterému bychom rádi předali Čestné uznání z roku 2019, rovněž jsem několikrát poptávala exkurzi ve firmě Průša Research, kam poneseme Čestné uznání z minulého roku. Na zorganizování těchto setkání pracujeme, a až budou domluveny termíny, naleznete je, jako tradičně, v mensovém kalendáři.

Děkuji těm, kteří se na realizaci Čestného uznání podíleli, jsou to Jiřina Vlková, Tomáš Kubeš a Jiří Šmach, v předchozích letech i Čestá Kalus.

Děkuji vám za nominace osobností, upozorňování na skvělé počiny na poli duševní práce i za účast na hlasování na intranetu. Společnosti velmi chybí dobré vzory, proto jsem cítila dobrovolnickou práci na přípravě a realizaci Čestného uznání jako potřebnou. Velkou inspirací a radostí byla každoročně setkání s osobnostmi, které jsme na „mensovni půdu“ v souvislosti s oceněním na valné hromadě anebo na následně přednášky zvali.

Přeji vám hezké léto a těším se na viděnou na mensových akcích.

Poděkování

Petra Holubová

Ráda bych tímto jménem Rady Mensy vyjádřila velké díky a neskutečný obdiv Zuzaně Šimkové za všechnu práci a nesmírné úsilí, které věnovala Čestnému uznání, udělovanému s úspěchem po řadu let. Noblesa, s jakou jednala s nominovanými i oceněnými, ponechává do budoucna

laťku nastavenou vysoko převysoko. Každý z vítězů přebíral díky Zuzaně Šimkové cenu s pokorou, respektem a obdivem k tomu, co Mensa znamená. Nebo k tomu, co by znamenat měla.

Tím spíše považuji za nešťastné, že odchází

za takových okolností. Naplňvat na něčí práci je levné, snadné a tak nekonečně smutné. Já to vidím tak, že Mensa ztratila v jedné z oblastí skvělou a takřka nenahraditelnou dobrovolnici. Zuzko, díky za všechno a klobouk dolů!

Nový web Mensy

Tomáš Kubeš

Dne 8. června 2022 byl do provozu nasazen nový web Mensy. Jeho hlavní autorkou je Marie Svatoňová. S implementací pomohli Aleš Novotný (propojení s kalendářem), Martin Sedláček (nastavení, hosting), Tomáš Macholda a Saša Svobodová (nastavení Wordpress), Zuzka Poláková (Q & A) a Tomáš Kubeš (projekt).

Proč jsme se k tomuto kroku rozhodli? Od nasazení předchozí verze webu uplynulo neuvěřitelných 13 let. Toto stáří bylo na vzhledu i funkčnosti stránek velmi znát a nešlo mluvit o tom, že by původní web dělal Mense dobrou vizitku, ač byly stránky informačně bohaté a člověk znalý na nich dokázal nalézt opravdu hodně informací.

Proč nový web vypadá, jak vypadá

Na začátku Marie prostudovala analytiku starého webu a zjistila, kdo a s jakým prohlížečem tam chodí. Ukázalo se, že návštěvníků je hodně, čistě z čísel vyplývá, že to musí být převážně nečlenové a mírně nadpoloviční většina chodí na web v mobilu (což bylo až zarážející s ohledem na to, jak na mobilu špatně fungoval). To nám tedy dalo hlavní cílovou skupinu a zařízení, pro které optimalizovat.

Dále Marie prošla návštěvnost jednotlivých stránek webu a z toho jsme postavili přehled nejdůležitějších informací, co tam musí být, tzv. minimal feature set. Záměrně jsme chtěli na nový web dát v první fázi jen nejdůležitější minimum tak, aby zůstal co nejprehlednější.

Použité barvy vycházejí z webu Mensy International [mensa.org](https://www.mensa.org), Mensy UK [mensa.org.uk](https://www.mensa.org.uk) a do jisté míry Mensy US [us.mensa.org](https://www.us.mensa.org).

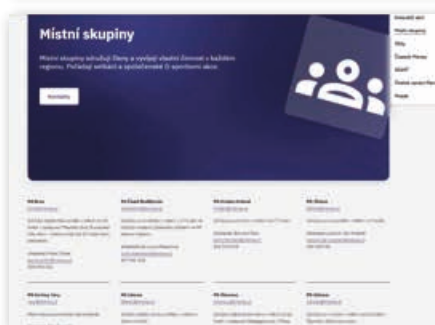
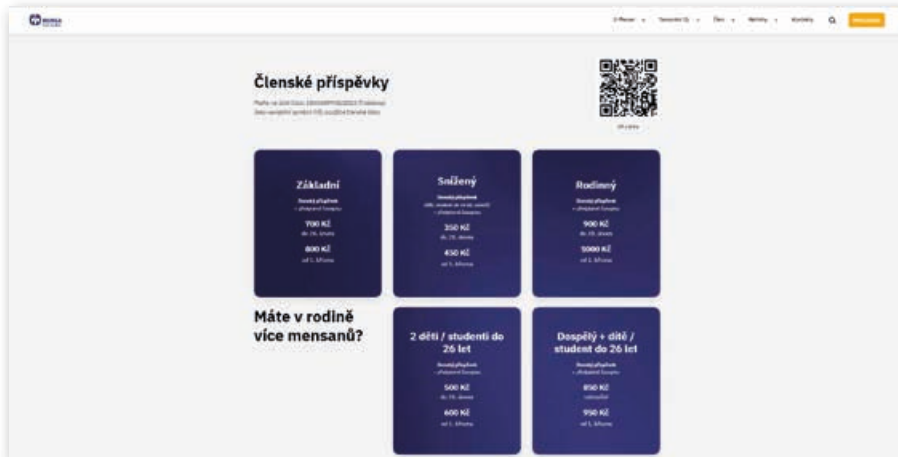
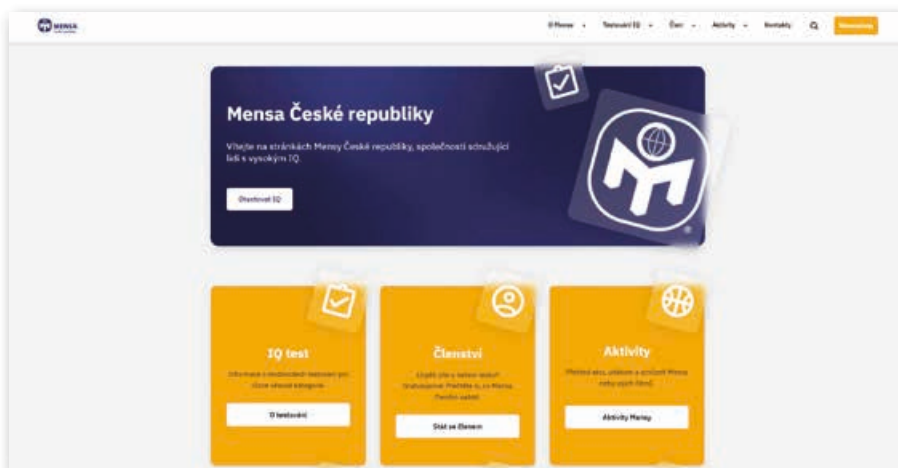
Stránky SIGů a místních skupin

V rámci pročištění jsme automaticky nemigrovali stránky SIGů a MS, pouze jejich přehled se stručnou informací. Důvod byl prostý, velká část těchto stránek byla velmi zastaralá (např. poslední akce SIGU Peníze byla z roku 2014, SIGurmán na tom nebyl o mnoho lépe) a vytvářela dojem mrtvého prostoru.

Pokud má vaše skupina zájem mít dále svoji podstránku, je to možné a vítané, prosím, napište nám na webmaster@mensa.cz a společně ji vytvoříme.

Další plány

Starý web bude do konce roku 2022 dostupný na old.asnem.cz, odkud si můžete všechna data stáhnout. Do konce roku 2022 pak budeme pokračovat v doplňování nového webu o některé z původních informací.

Historické okénko

The Internet Wayback Machine nabízí pohled na předchozí verze mensa.cz:

1. Předchozí web (pátá verze) byl poprvé uložen 6. 3. 2010: [mensa.click/w2010](https://www.webcitation.org/6111111)
2. Verze předtím (čtvrtá verze) byla naposledy uložena 2. 2. 2009: [mensa.click/w2009](https://www.webcitation.org/5111111)
3. Třetí verze byla naposledy uložena 22. 6. 2004: [mensa.click/w2004](https://www.webcitation.org/4111111)
4. Druhou verzi webu nalezneme poprvé 1. 6. 2002: [mensa.click/w2002](https://www.webcitation.org/3111111)
5. První dochovaná verze www.mensa.cz je z 3. 12. 1998: [mensa.click/w1998](https://www.webcitation.org/2111111)

Tady bych se rád obrátil na pamětníky, zda dokáží informace doplnit. Prosím, napište na intranet@mensa.cz.

Proces vývoje nového webu mensa.cz a rozvoj mensovního IT obecně

Tomáš Kubeš, foto: autor

V konferenci Rozvoj intranetu se sešlo několik komentářů ke způsobu realizace nového webu, komunikaci o projektu a podobně. Dovolte mi proto obsírněji reagovat na to, co a proč se stalo.

Dobrovolnictví a dostupné zdroje

Práce pro Mensu je dobrovolná. To se týká i většiny prací na rozvoji IT. Na rozdíl od mnoha jiných aktivit, relevantní pomoc v IT neumí nabídnout každý. Nedostatek lidí, kteří mohou přiložit ruku k dílu, je proto určující faktor definující další rozhodnutí.

Programátoři se setkávají zhruba jednou za 14 dnů v úterý večer. Na setkání většinou dorazí 1-4 lidí a zdrží se 3-4 hodiny. Část času se nicméně stráví diskusí a plánováním, administrativou a diskusí...

Pracovat samostatně mimo večery není dlouhodobě udržitelné, dobrovolník sice může sedět sám doma a programovat pro Mensu, ale také může za úplně stejných podmínek dělat úplně stejnou, a ještě navíc dobře placenou práci. Občas se podaří najít elán pro sprint mimo programátorský večer, ale není to udržitelný model.

To znamená, že za 1 měsíc máme k dispozici na rozvoj mensovního IT řádově 5-10 člověkohodin.

V těchto 5-10 hodinách měsíčně musíme udržet v chodu stávající systémy, zajistit zabezpečení, implementovat nutné změny (rozhodnutí RM, změny legislativy) a teprve zbytek můžeme použít na rozvojové projekty.

Jak můžete pomoci?

Určitě uvítáme jakoukoliv pomoc s dalším rozvojem webu a dalších IT projektů. Na čem nyní pracujeme?

- na implementaci stránky pro ověření platnosti průkazu,
- na korekturách a vyladění některých textů,
- na přípravě individuálních stránek SIGů a MS,
- na úpravě WordPress šablon pro méně obvyklá rozlišení,

Plánování projektu www.mensa.cz

Na novém webu jsme začali pracovat 11. 1. 2022. Webu jsme se věnovali i nad rámec setkání, a především Marie na něm odvedla opravdu hodně práce. I tak byl ale počet hodin, které jsme projektu mohli věnovat, hlavním omezením určujícím plánování projektu. Každá další feature by znamenala odklad uvedení do provozu o týden nebo měsíc.

Proto byl již na začátku plán dosáhnout vyloženě nezbytné funkcionality, nasadit web do pro-

vozu a méně kritické části dodělat postupně. Pro tento plán volaly 3 hlavní důvody:

- 1) vnímaná cena toho, jak moc zastaralý byl předchozí web,
- 2) snaha nenechat projekt nového webu umřít na ztrátu zájmu nekonečným doděláváním,
- 3) web lze snadno zlepšovat za provozu.

Vědomě jsme proto šli do provozu i s řadou omezení a nevyřešených životních situací v porovnání se starým webem.

- na content reusability napříč stránkami (především kontakty a stránky skupin),
- na optimalizaci nastavení hostingu a vývojového prostředí,
- na novém intranetu, protože ten starý je postavený na základech z roku 2002.

Prosím, napište na intranet@mensa.cz, zapojte se do konference sig-intranet@mensa.cz, přijďte na setkání programátorů!

Mezihra

Jiří Erbs

Oblékněte mi zemi
až se naplní má dlaň pískem dní,
a já s ní
kořeny všemi
a duší květů
světu
jaro připomenu.

LOGICKÁ 2022 OLYMPIÁDA

Open Gate School

The Kellner Family Foundation

Registrace do soutěže probíhá do konce září na stránce www.logickaolympiada.cz.

Mensa ČR zve i letos děti a studenty k účasti na Logické olympiádě. Letos bude probíhat už 15. ročník této populární soutěže v řešení logických úloh. Minulý rok se do ní zaregistrovalo neuvěřitelných 75237 soutěžících z 3286 škol. Soutěžíme opět v šesti kategoriích od dětí předškolního věku až po středoškoláky. Zadání je přizpůsobené věku a schopnostem dětí – pro předškoláky, kategorii A1 (prvňáčci) a A2 (druháci) je tedy výhradně neverbální – obrázkové. Děti budou v základním on-line kole řešit podobné úlohy jako na zadání vpravo.

Registrovat se můžete opět na www.logickaolympiada.cz. U dětí mladších 15 let poprosíme o souhlas zákonného zástupce s použitím osobních údajů dětí pro účely soutěže. Je nutné, aby každý soutěžící měl unikátní e-mailovou adresu, kam mu budou zaslány přihlašovací údaje. Samozřejmě lze použít i e-mail rodičů.

Registrovat se mohou i učitelé. Uživatelský profil učitelům umožňuje zobrazit si přehled přihlášených studentů a jejich výsledků v soutěži. I letos pokračujeme v soutěži pro školy – pět škol s největším počtem registrovaných dětí dostane od Mensy jako dárek deskovou hru.

Chcete nám pomoci?

Hledáme posily do týmu tvorby úloh i komunikace

Hledáme zájemce, kteří nám pomohou s úlohami – ať už tvoří nové, testovat stávající úlohy nebo úlohy kreslit. Není potřeba žádná speciální znalost, vše ukážeme a vysvětlíme.

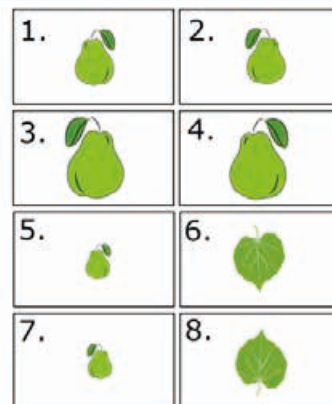
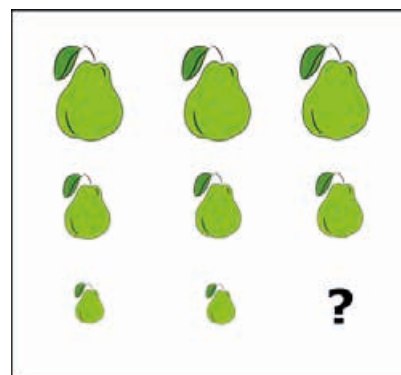
Dále bychom velmi ocenili trpělivé pomocníky, kteří budou během září až října odpovídat na četné dotazy soutěžících, pedagogů i rodičů k soutěži, ať už e-mailem nebo telefonicky. Pokud se chcete zapojit, prosím ozvěte se mi, velmi nám pomůžete.

Zájemce o pomoc také vyzýváme k odběru zpráv z konference SIGu Logická olympiáda, kam budou posílány další informace.

Harmonogram

- 1.–30. září registrace
- 1.–7. října základní kolo A (3.–5. tř. ZŠ)
- 8.–14. října základní kolo B (2. st. ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií)
- 15.–21. října základní kolo C (SŠ)
- 22.–28. října základní kolo MŠ, A1 a A2 (MŠ, 1. tř. a 2. tř. ZŠ)
- 4. listopadu krajská kola
- 14. listopadu okresní kola MŠ
- 28. listopadu finále v Praze

Partnery soutěže jsou OPEN GATE – gymnázium a základní škola a Nadace THE KELLNER FAMILY FOUNDATION, MŠMT, Albi a Asociace za lepší ICT řešení. Krajská kola finančně podporuje řada krajů i měst. Mediálními partnery jsou novinky.cz a Právo.

System podpory nadání v MŠ Štěnovice, okres Plzeň-jih aneb

„Hlavičku mám na nápady, abych si vždy věděl rady,
jak a proč umím se ptát, chci vše zkusit, všechno znát“

Jitka Adamová, foto: archiv školy

V naší mateřské škole využíváme principy Mensa NTC Learning už od roku 2015. Máme vytvořený systém podpory nadání a pracujeme podle ŠVP, zaměřeného na vytváření prostředí oslovujícího „silnou“ stránku dětí. Hlavní rys programu naší školy bychom mohli ve zkratce charakterizovat jako vytváření podmínek pro rozvoj základů zdravého životního stylu, svobodného rozvoje osobnosti a lidské jedinečnosti každého dítěte. Máme kapacitu 159 dětí.

Co u nás předcházelo utvoření systému podpory nadání? Klíčovým krokem bylo uvědomění, že je nutné změnit uvažování ve škole. Vznik systému podpory vedl hlavně přes vzdělávání pedagogů. Pro pedagogické kolegy bylo nejvíce překvapivé zjištění, že nadané dítě opravdu nemusí být poznat hned, že to nemusí být dítě vzorné, vždy úspěšné a schopné si vždy poradit samo. Propagovali jsme názor, že znalosti a dovednosti, které v rámci dalšího vzdělávání všichni získáme, budou pozitivní změnou pro celou školu. S touto myšlenkou jsme na základě potřeby školy i potřeb učitelek utvořili plán dalšího vzdělávání – a péče o nadání a nadané se stala prioritou.

Ještě před absolvováním kurzů Mensa NTC pro školky jsme začali plánovat činnosti do našich třídních vzdělávacích plánů na základě teorie mnohočetných inteligencí podle Howarda Gardnera. Říká, že každý člověk je jedinečný, každý má svoji prioritní inteligenci, kterou používá v každodenním životě nejvíce. Všechny tyto inteligence je třeba v dětech od malička pěstovat a podporovat – a tu prioritní objevit. Tato filozofie se nám zdála být velmi příhodná právě pro způsob našeho plánování činností do třídního vzdělávacího programu – aby se v činnostech každé dítě podle své prioritní inteligence našlo. Zvolením tohoto způsobu plánování pestré vzdělávací nabídky spontánních i řízených aktivit jsme si současně zodpověděli otázku, jak plánovat, aby se všechny děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi, aby byl podněcován jejich individuální rozvoj, bylo podporováno jejich nadání, silné stránky a byla současně posilována jejich sebedůvěra.

Velmi inspirativní bylo poté setkání se vzděláváním v rámci spolupráce s Mensou ČR – metodou NTC Learning. Oslovila nás vize dosažení maxima potenciálu u každého dítěte a formou mentální stimulace a systematicky zaměřených fyzických cvičení zároveň i zřetelnějšího zacílení na případné mimořádné nadání některého z nich. Filozofie podpory nadání byly postupně naplněny všechny důležité vnitřní dokumenty školy.

Jak řekl Lawrence J. Peter: „Pokud nevíte, kam jdete, pravděpodobně skončíte někde jinde,“ – proto je podpora nadání v naší škole zařazena do koncepčních záměrů a na základě dlouhodobých cílů z nich vychází i školní vzdělávací program s motivačním názvem: Hlavičku mám na nápady, abych si vždy věděl rady, jak a proč umím se ptát, chci vše zkusit, všechno znát.

Postupně jsme si potvrdili, že u nás ve škole musí dobře fungovat pedagogická diagnostika, abychom každé dítě dobře znali a vzhledem k jeho jedinečné osobnosti vybavě k němu adekvátně přistupovali. Nyní vzdělávání dětí stavíme na akceleraci podle individuálních možností dítěte, obohacování, diferenciaci a v souvislosti s tím vytváříme jejich portfolia – záznamy o tom, co dítě tvoří, co ví, co ho zajímá. Na základě získaných znalostí a zkušeností jsme nyní schopni v rámci podpory nadání

poskytnout základní poradenské služby a poradenský servis pro rodiče. Informujeme rodiče dětí i o zajímavých akcích Mensy ČR a prohlubujeme jejich povědomí o metodách NTC vzdělávání. Role rodičů je posilována na půdě školy i pravidelnými konzultacemi zaměřenými na rozvoj každého dítěte se snahou o systematickou zpětnou vazbu.

Pro další zkvalitnění naší práce a větší individualizaci využíváme i možnosti v rámci projektů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání – Šablony I., II. a III. Do pracovní náplně školního asistenta je kromě jiného zařazena podpora dětem při individuálních aktivitách (Smart Games, pexesa, stavby podle předlohy, stavby v 3D, práce s knihou, glóblem aj.). V souvislosti s OPVV byly zrealizovány i výměny zkušeností mezi naší a zvolenými školami s podobným zaměřením a zacílením na téma podpory nadání, a to návštěvou nejen v mateřských školách, ale

i na škole základní. Spolupracujeme s ŠPZ a krajským koordinátorem péče o nadané. Systém podpory nadání je diskutován a vyhodnocován v našich školních evaluačních zprávách.

Na podzim 2019 byla mateřská škola ve Štěnovicích Českou školní inspekcí vybrána pro redakci příkladu inspirativní praxe a stala se ve vybraných aspektech kvality vzdělávání inspirací pro jiné školy. Příklad inspirativní praxe, kterým se stalo vytvoření našeho školního vzdělávacího programu, byl postupně zpracováván po dobu dvou let. Specifikou ŠVP je právě používání metody Mensa NTC Learning, která se systematicky zabývá podporou rozvoje nadání a intelektu

děti bez rozdílu. V průběhu všech let, ve kterých se podpoře nadání a nadaných věnujeme, nás stále provází vědomí, že toto téma bude stále více nabývat na významu a že stojí za to systém podpory v naší mateřské škole stále více propracovávat a zkvalitňovat.

Mateřská škola Zahradní, Zábřeh

Zdenka Šimurdová, foto: archiv školy

Naši mateřskou školu navštěvuje 100 dětí, které jsou rozděleny podle věku do čtyř tříd. Jsme MŠ Zahradní, proto jsme pojmenovali třídy podle názvů lučních a zahradních květin: Sedmikrásky, Pampelišky, Zvonečky a Vlčí máky.

Před školou je prostorná zahrada s pískovišti, skluzavkami, lanovou pyramidou, horole-

zeckou stěnou, trampolínou a dětským hřištěm. Dostatečná plocha plná zeleně zajišťuje dětem všestranné využití v pěkném a klidném prostředí.

Na jaře jsme na zahradě vytvořili Ptačí stezku, do korun stromů jsme umístili modely sýkorky, strakapouda a sovy v nadživotní velikosti a na oplocení jsme připevnili

25 úkolů z ptačí říše. Některé úlohy byly opatřeny QR kódem, takže si rodiče s dětmi mohli stáhnout a naslouchat různé zvuky ptactva z naší přírody. Tato stezka byla jen volným pokračováním Hmyzohrátek, které proběhly ve stejném duchu v loňském roce.

Hravá věda a návštěva Pevnosti poznání v Olomouci byly nejatraktivnějšími aktivitami podzimu roku 2020. V projektu Hravá věda se děti seznámily se spektrem barev, pozorovaly okolní svět prostřednictvím barevných brýlí, zkusily si nafouknout „horkovzdušný balón“ z mikroténových sáčků fénem, vyzkoušely si jednoduché vědecké hračky a napsaly vzkaz tajným písmem. Pro velký úspěch navštívil pan lektor Radek Chajda naši MŠ podruhé letos na jaře. Tentokrát jsme si tak trochu „zahrávali s ohněm“. Děti viděly různé barevné plameny, sopku a světelného hada ze zápalek. Vše samozřejmě probíhalo v souladu s bezpečnostními předpisy o ochraně zdraví. Budeme moc rádi, když k nám pan Chajda zavítá i potřetí a připraví si pro nás zajímavé pokusy ze své pojízdné laboratoře.

Do Pevnosti poznání jsme se vypravili autobusem a pojali jsme to jako polodenní poznávací exkurzi. Děti se zúčastnily tří výukových programů – Cukrová duha, Pozorujeme vesmír a Vědecká výtvarka. Největším zážitkem byla pro děti návštěva laboratoře, kde si oblékly bílé pláště

a pracovaly se zkumavkami, pipetami, cukrem a potravinářským barvivem – vytvářely cukrovou duhu. Před návštěvou digitálního miniplanetária si děti mohly prohlédnout a vyzkoušet vystavené exponáty. Velmi je zaujala expozice legorobotiky.

Naše MŠ měla možnost zapůjčit si putovní kufřík Tajemství přírody, který obsahuje skutečné pomůcky pro jednoduché chemické pokusy. Loni si kufřík vyzkoušely obě třídy předškoláků. V rámci projektového dne Objevujeme tajemství přírody pozorovaly děti podvodní sopku, barevnou duhu, želatinové medvídky ve vodě, tančící rozinky, optické klamy nebo bublifuk – to jsou jen některé z pokusů, které u dětí sklidily velký úspěch. Letošní školní rok jsme z projektu Olomouckého kraje zakoupili 4 putovní kufříky pro každou třídu, takže i malé tříleté děti mohou být postupně zasvěcovány do tajů vědy. Pokusy mohou paní učitelky vybírat podle náročnosti a použitých surovin.

Děti si také zábavnou formou zahrály na Stavitele mostů v rámci projektu Malé technické univerzity. Z kostek lega stavěly mosty na kartonové dálnici, učily se sestavovat podle plánu mostní pilíře, poté přidaly desku a zkoušely se po mostě projít, na zahradě si pak postavily most z přírodnin. Za odměnu obdržely diplom Stavitel mostů.

Na jaře jsme zavítali také do pravěku – děti se seznámily se zajímavými originálními exponáty zkamenělin, dozvěděly se zajímavé informace o vzniku života na Zemi a vyrobily si sádrový odlitek trilobita.

Účast v Logické olympiádě se stává již několikaletou tradicí. Mezi nejúspěšnějšími řešiteli byly 4 předškolní děti.

Při tématu Pod olympijskými kruhy se děti učily poznávat různé vlajky světa a také různé i méně známé zimní olympijské sporty. Některé z těchto sportů si i vyzkoušely – bruslení po linoleu s mikroténovými sáčky, curling na chodbě v šatně, hokej v herně, slalom na papírových lyžích, sáňkování a sjezd na lavičce a žebřinách.

Vlajky si pak děti znovu připomněly při mistrovství světa v ledním hokeji v květnu.

Velkým úspěchem pro nás byla účast v turnaji Člověče, nezlob se. Poctivá příprava se dětem vyplatila. Odesli jsme si 1. místo za výrobu figurek a 2. místo za hru. Figurky byly velmi originální a představovaly postavičky z PC hry Minecraft.

V průběhu školního roku 2021/2022 byly děti na třech školách v přírodě. Na podzim navštívily Středisko ekologické výchovy Švagrov, kde byl pro ně připraven program Jak se připravují zvířátka a ptáčci na zimu. Všechny poznávací i pohybové aktivity probíhaly na louce, v lese, v blízkosti potoka a na dřevěných atrakcích z přírodnin.

V zimě byly děti v Přemyslově, kde se pod dohledem instruktorů z Lyžařské školičky učily a naučily lyžovat.

Na konci května si užily bohatý program s lesními skřítky na Bozéhoově. Tentokrát program připravily paní učitelky.

Pravidelně také s dětmi navštěvujeme městskou knihovnu. Paní knihovnice pro nás mají připravené besedy o knihách, které si děti mohou zapůjčit do MŠ.

Škola hrou je nejzásadnějším principem naší mateřské školy. V rámci přípravy na vstup do ZŠ mají děti s rodiči možnost navštěvovat program „Edukativně stimulační skupiny“. I tady jde především o formu hry, která je však orientovaná na intenzivní přípravu – komplexní a systematický rozvoj předškoláků. Hravou formou podněcuje schopnosti, dovednosti a funkce důležité ke zvládnutí čtení, psaní a počítání.

Mensa a inteligence v médiích

připravil: Stanislav Wolf
stanislav.wolf@mensa.cz

Všimli jste si článku o Mense nebo inteligenci? Prosím, zašlete odkaz na adresu redakce@mensa.cz

■ Mensa

Nadané děti mají společné rysy. Rodiče to někdy nepoznají, říká expert Mensy | [iDnes](#); [mensa.click/pt](#)

Rozhovor s Hanou Kalusovou, místopředsedkyní Mensy ČR | [Česká televize](#); [mensa.click/pu](#)

Pod hvězdou oblohou! Gymnazista Matouš Kopřiva ovládl literární soutěž | [Rakovnický deník](#); [mensa.click/px](#)

■ Nadané děti

Věra Komárová: Nelíbil se jí přístup škol ke vzdělávání, otevřela tedy vlastní! | [Novinky](#); [mensa.click/py](#)

Kamarád není trouba, když nerozumí teoriím o vesmíru. Jak říkat dítěti, že má vysoké IQ | [EDUzín](#); [mensa.click/pz](#)

„Učitelé často volí jeden ze dvou proudů: ‚navíc‘, nebo ‚napřed‘. Když začnu tím druhým, tak dávají v první třídě dětem cvičebnici z matematiky pro druhý a třetí ročník a dítě se jakoby roluje dopředu. Takový postup může nějakou dobu fungovat, ale nelze to dělat donekonečna. S přechodem na druhý stupeň už nemůže jen vyplňovat cvičení. Už je potřeba hlubší metodika a dítě by se vlastně muselo předučovat, aby to zvládlo. A to není cílem ani z odborného hlediska. Logicky tak v jednu chvíli dojdete k tomu, že dítě musí přeskočit ročník, jít na střední školu v šestnácti. Jenže co pak? Tato takzvaná akcelerace vzdělávání není z globálního pohledu brána jako ta nejlepší cesta.“
zdroj: [EDUzín](#)

Jak učit nadané děti? Hlavně žádné úkoly navíc | [EDUzín](#); [mensa.click/q1](#)

Známky často nevypovídají o nadání a schopnostech žáků, zjistila studie. Ovlivňují ale jejich budoucnost | [iROZHLAS](#); [mensa.click/q2](#)

Nesnáší učebnice se seznamy slovíček.

A v osmnácti letech mluví 48 jazyky | [EDUzín](#); [mensa.click/q3](#)

■ Lidská inteligence

Hraní videoher v dětství zvyšuje inteligenci, tvrdí studie v Nature | [ČT24 Česká televize](#); [mensa.click/q4](#)

Počítačové hry trénují mozek, ukázala nová studie. Dětem zřetelně zvýší IQ | [Seznam Zprávy](#); [mensa.click/q5](#)

„Většina vědeckých studií se kognitivitou zabývala také. Takto zaměřené práce shodně odhalují, že mladí lidé intenzivně hrající videohry mají v průměru vyšší IQ a lepší výsledky v různých typech kognitivních testů smyslových i mentálních schopností než ti, kteří hry nehrají. Navíc mnoho experimentů prokázalo zlepšení kognitivních schopností u původních nehráčů poté, co za účelem výzkumu hrát začali.“
zdroj: [SvobodaUčení.cz](#)

Přínosy hry odhalené při výzkumu videoher | [SvobodaUčení.cz](#); [mensa.click/q6](#)

Incident kdysi rozdělil jednovaječná dvojčata. Dívky vyrůstající v USA a Jižní Koreji mají značně odlišné IQ | [ČT24 Česká televize](#); [mensa.click/q7](#)

Jednovaječná dvojčata vyrůstala v odlišném prostředí. Mají výrazný rozdíl v IQ | [Novinky](#); [mensa.click/q8](#)

■ Mozek

Samota leze na mozek: Neuropsychologové odhalili neblahý vliv sociální izolace | [100+1](#); [mensa.click/q9](#)

S nástupem puberty se potomkům přeladí mozek a potlačuje se vliv hlasu matky | [100+1](#); [mensa.click/qa](#)

Vyhladovělý mozek může přejít do úsporného režimu. Člověk pak vidí svět v „nižším rozlišení“ | [Hospodářské noviny](#); [mensa.click/qb](#)

Vědce překvapila teplota lidského mozku. Zjištění by mohlo pomoci s diagnózou poruch | [ČT24 Česká televize](#); [mensa.click/qc](#)

Žijí v mozkové mlze. Těžký covid srazil IQ pacientů o deset bodů | [Nedd Tiscali](#); [mensa.click/qd](#)

■ Přednášky

Týden mozku

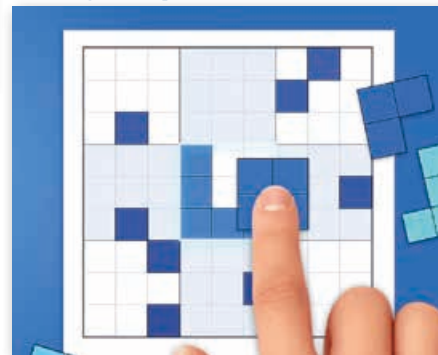
Týden mozku je jedinečný cyklus přednášek o nejnovějších objevech a trendech ve výzkumu mozku a neurovědách, který je součástí Brain

Awareness Week (BAW) – celosvětové kampaně na zvýšení povědomí veřejnosti o úspěších a přínosech výzkumu mozku.

Kompletní playlist všech přednášek, včetně nejnovějších online přednášek z roku 2022, můžete zhlédnout na:

www.tydenmozku.cz/zaznamy

■ Hry a aplikace

Blockudoku / Easybrain

Je originální kombinace sudoku a logických her s kostičkami. Intuitivní, ale náročná logická hra s bloky. [mensa.click/qe](#)

■ Zahraniční

Finále sůtaže nadpriemerne inteligentných školákov: Táto trojka má najvyššie IQ! |

[Nový Čas SK](#); [mensa.click/af](#)

Najlepšie mozgy v Trenčíne | [Terajšok](#); [mensa.click/agg](#)

Study examines why the memory of fear is seared into our brains | [Science daily](#); [mensa.click/ah](#)

Phone Notifications Are Messing With Your Brain | [Discover magazine](#); [mensa.click/ai](#)

Einstein wasn't a "lone genius" after all | [Big Think](#); [mensa.click/aj](#)

Sports Rituals Are Helping Scientists Better Understand the Brain | [Discover magazine](#); [mensa.click/ak](#)

Deep Learning Poised to 'Blow Up' Famed Fluid Equations | [Quanta magazine](#); [mensa.click/al](#)

New Links Found Between Musical Training and Cognitive Ability | [Neuroscience News](#); [mensa.click/am](#)

Mensantrop: Ve prospěch lidstva

Díl čtrnáctý: Sir Clive Sinclair

HOza Koudelka

Výraz mensantrop jsem vymyslel jako označení člověka, který naplňuje hlavní poslání Mensy, využití inteligence ve prospěch celého lidstva, tím, že dělá něco prospěšného pro všechny, u čeho se bez inteligence neobejde.

foto: Profimedia.cz

S mensantropem, o kterém je tento článek, jsem bohužel nestihl udělat osobní rozhovor. Zemřel totiž před necelým rokem. Jeho odkaz s námi ale zůstane dlouho a jeho život byl natolik přesným ztělesněním výše uvedené definice, že jsem ho ze svého seriálu prostě nemohl vynechat.

Možná moc lidí mimo Velkou Británii neví, že byl 17 let předsedou britské Mensy, konkrétně v letech 1980–1997. V celé Evropě byste ale asi těžko našli muže, který vyrostl v osmdesátých letech minulého století a pod jménem Sinclair se mu nevybaví malý osobní počítač s kazetákem jako záznamovým médiem a televizorem místo monitoru. Byl to totiž jeho ZX80, který v roce 1980 učinil osobní počítače dostupnými obyčejným britským rodinám s průměrným příjmem. Jeho nástupci ZX81 a ZX Spectrum pak rychle rozšířili tento fenomén nejen po Evropě, ale do celého světa, mimo jiné i díky tomu, že místní firmy začaly ve velkém vyrábět jejich klony, jako byl například slovenský Didaktik Gama.

Malý počítač ale nebyl prvním z jeho výtvorů, který změnil svět. Životy jeho i následujících několika generací začal významně ovlivňovat už mnohem dříve...

Vášeň pro miniaturizaci

Sir Clive Sinclair se narodil 30. července 1940 a prakticky hned po narození mu do života zasáhla válka. Před tou se s matkou uchýlili k tetě v Devonu a udělali dobře, protože brzy jejich domov zasáhlo německé bombardování.

Je těžké s jistotou zjistit, kde se Clive Sinclair narodil. Některé zdroje uvádějí Ealing, jiné Richmond. Ale jako pravděpodobnější se jeví Ealing, který je zmíněn i v jednom ze zveřejněných rozhovorů. Richmond je nejspíš jako místo narození zmiňován proto, že tam Clive bydlel po válce a chodil do školy, konkrétně do Tiffin Boys' School.

Jako vynálezce ve dvacátém století si Clive Sinclair svůj příchod na svět asi nemohl

načasovat lépe. Jeho největší vášní byla miniaturizace. Byl přesvědčen, že aby technické vymoženosti přinášely užitek masám lidí, musejí být malé a levné. Dva vynálezy, které miniaturizaci pomohly asi nejvíce, byly tranzistor a integrovaný obvod. První funkční germaniový tranzistor vyrobili John Bardeen and Walter Brattain v Bellových laboratořích společnosti AT&T v prosinci roku 1947, když bylo malému Clivovi sedm let. Přesto už o 12 let později Sinclair vydal své dvě první knihy, jednu o tranzistorových přijímačích, druhou o stereo audio systémech, včetně schémat a návodů pro stavbu potřebných elektronických obvodů.

Ve škole Clive vynikal v matematice, zato ho vůbec nepřitahoval sport a většina ostatních předmětů ho nebavila. Volný čas trávil jako dítě mnohem raději ve společnosti dospělých, kteří ho mohli něco naučit, než se svými vrstevníky. Na střední školu nastoupil podle dostupných zdrojů ve svých 10 letech, což je v britském vzdělávacím systému o rok dříve, než je obvyklé, a ve svých dvanácti si sestrojil z benzínové nádrže jednomístnou ponorku. Kvůli finančním potížím svého otce musel střední školu několikrát změnit, takže obecné (O-level) závěrečné zkoušky složil na škole Highgate, specializované zkoušky z fyziky, matematiky a aplikované matematiky pak na škole St George's College ve Weybridge.

V sedmnácti se rozhodl, že nebude pokračovat ve studiu na vysoké škole. Raději se chtěl pustit do podnikání a začít realizovat své nápady. Chyběly mu ale finance, proto nejprve nastoupil jako asistent vydavatele do časopisu Practical Wireless, kam už nějakou dobu přispíval odbornými články. Přivydělával si také sekáním trávy a mytím nádobí

foto: Bill Bertram, Wikimedia

foto: Documentally, Flickr

v kavárně. O rok později Jack Kilby předvedl světu první funkční integrovaný obvod...

Rádía a kalkulačky

S podnikáním Clive začal v roce 1961 založením firmy Sinclair Radionics. To už byly na světě integrované obvody TTL, které následně elektronickému světu dominovaly v sedmdesátých a osmdesátých letech.

Sinclair zpočátku prodával stavebnice tranzistorových rádií, které vyráběl po večerech doma a posílal zákazníkům poštou. Prvními produkty firmy byly převážně rozhlasové přijímače a Hi-Fi zesilovače, většinou nabízené v podobě stavebnice. I když poději začal Sinclair své výrobky prodávat i sestavené, většina byla stále k dostání i jako stavebnice za nižší cenu.

Všechny Sinclairovy výrobky v té době měly jedno společné. Byly menší a levnější, než co v té době nabízela konkurence. V roce 1964 uvedl pod názvem Micro-6 nejmenší rádio na světě – vešlo se do krabičky od zápalek. S nástupem integrovaných obvodů pak začala jeho miniaturizace nabírat na obrátkách. V roce 1966 vytvořil první kapesní televizor. Tento vynález si ale kvůli vysokým výrobním

foto: Front Visions 4, Wikimedia

nákladům musel na komerční produkci ještě deset let počkat. V roce 1972 Sinclair uvedl na trh kapesní kalkulačku Sinclair Executive tenčí než 1 cm, když nejtěsnější konkurenční produkt (japonský kalkulátor Basicom LE-120A "HANDY") byl tlustý 23 milimetrů.

Kapesní kalkulačky byly Sinclairovým hlavním zdrojem příjmů v sedmdesátých letech. Přesto dokázal firmu v roce 1975 přivést téměř ke krachu dalším produktem, kterým byly digitální hodinky Black Watch. Byly totiž nespolehlivé, nepřesné, pro zobrazení času je bylo potřeba stisknout a na baterii vydržely pouhých deset dní místo inzerovaného roku. Firma navíc nestíhala plnit přijaté objednávky. Ne, že by mi to nepřipomínalo mé Apple Watch...

Hodinky byly ale víc než svým neúspěchem zajímavé tím, jak vypovídaly o Clivových prioritách i přístupu k vynálezům. Je zřejmé, že jeho prioritou nikdy nebyl finanční zisk. Jeho hlavním cílem bylo lidí posouvat do budoucnosti a jako jeden z hlavních prostředků viděl vzdělávání. Přestože ho nehledal v tradiční škole, sám byl dychtivý po nových poznatcích a to samé chtěl nabízet druhým. Proto většinu produktů nabízel v podobě stavebnice a výjimkou nebyly právě ani náramkové digitální hodinky. Jejich neúspěch mimo jiné pramenil z toho, že Sinclair asi úplně neřešil to, že nároky na úspěšné sestavení takové stavebnice už byly příliš vysoké.

ZX přichází na scénu

Stejný cíl Sinclaire motivoval k odkoupení a rozjetí druhé firmy, která postupně měnila název z Ablesdeal přes Westminster Mail Order, Sinclair Instrument, Science of Cambridge, Sinclair Computers (od roku 1979) až na Sinclair Research. Právě tato firma v roce 1980 přišla s počítačem Sinclair ZX80 (pojmenovaným podle roku uvedení). O rok dříve, po uvedení počítače Commodore PET za 700 liber, uvedly noviny The Financial Times prognózu, že cena podobných osobních počítačů by mohla za 5 let klesnout na 100 liber, což v té době byla v Británii přibližně pětina průměrného měsíčního platu. Sinclair se rozhodl vývoj urychlit a svůj počítač v roce 1980 nabídl za 99,95 liber plně funkční – a ještě o 20 liber levněji opět jako stavebnici.

Od počítače si sliboval, že se na něm mladí lidé budou učit programovat. Proto s ním také v základní výbavě dodával programovací jazyk BASIC. To, že se pak „Sinclairy“ rozšířily do

foto: Front Binarysequence, Wikimedia

domácností celého světa hlavně díky hrám a programovat se na nich učil jen zlomek uživatelů, bylo pro Cliva trochu zklamáním.

Počítače ZX80, ZX81 a ZX Spectrum byly Sinclairovým největším komerčním úspěchem, který mu přinesl miliony liber, rytířský titul, čestné doktoráty University of Bath, University of Warwick a University of Heriot-Watt, čestné členství na Imperial College a čestné členství v Manchester Institute of Science and Technology. V roce 1999 také získal ocenění Computer Entrepreneur Award od IEEE Computer Society „za jeho inovačního a podnikatelského ducha, který byl zdrojem inspirace a návodem pro počítačový průmysl po celém světě.“ Stejně ocenění obdrželi o rok dříve Bill Gates, Paul Allen, Steve Jobs a Steve Wozniak a o rok později Michael Dell.

Stejně jako dříve v Sinclair Radionics bohužel ani nyní úspěch dlouho nevydržel. Dalším produktem měl být Sinclair QL cílený na živnostníky a malé firmy – uvedený 12. ledna 1984 (tedy 12 dní před tím, než Apple uvedl Macintosh). Sinclair sice trefil správné načasování, ale nestihl počítač dostat do zcela použitelného stavu, a než stihl všechny nedostatky odstranit, už bylo na záchranu produktu pozdě. V roce 1985 se pokusil získat peníze na restrukturalizaci firmy, ale to se nepovedlo, až nakonec o rok později prodal všechna práva na počítačovou řadu produktů firmě Amstrad. Firmu Sinclair Research si ponechal pro výzkumné projekty a postupně ji redukoval, až v ní od roku 1997 zůstal sám.

Elektromobily a kola

Další oblastí, které se Clive Sinclair začal věnovat současně s počítači, byly dopravní prostředky. V roce 1983 založil firmu Sinclair Vehicles, do které jako ředitel nastoupil Barrie

foto: MaltaGC, Wikimedia

Wills, původně z DeLorean Motor Company. Jejím prvním a jediným produktem byl jednomístný elektromobil Sinclair C5, uvedený v roce 1985. Ten se však nesetkal s pozitivním ohlasem veřejnosti a médií a firma ještě téhož roku skončila.

Spolu s dalšími projekty na poli dopravních prostředků, které se později objevily opět pod hlavičkou Sinclair Research (jako skládací kolo A-Bike, lehké elektrokolo Zike, univerzální elektropohon pro jízdní kola ZETA, pohonná jednotka pro invalidní vozíky ZA20, dvukolový pedálový elektromobil X-1 nebo elektrická verze kola A-Bike), ale i tento počín nenápadně napovídá něco o tom, jaký Clive Sinclair jako vynálezce byl. Že mu nešlo ani tolik o komerční úspěch jako o skutečný prospěch lidstva.

Na webu projektu A-Bike Electric (a-bike.co.uk) je uveden jeho citát: „Myšlenka je, že pokud máte kolo, které je výrazně lehčí a kompaktnější, změní to způsob, jakým lidé jízdní kola vnímají.“ Jeho elektromobil C5 sice ve své době neuspěl, ale možná jen předběhl dobu.

Don't give up

V rozhovoru s Richardem Sharpem v únoru 2019 Sinclair na otázku, co by poradil mladým lidem, kteří chtějí vstoupit do světa IT nebo začít podnikat, odpověděl: „Don't give up. Stick at it.“ (Nevzdávejte se, zůstaňte u toho.) Ve stejném rozhovoru řekl: „Co jsem dělal dobře, pokud to tak mohu říci, bylo, že jsem viděl budoucnost. Před čtyřiceti lety jsem přednesl před Společným výborem Kongresu přednášku o budoucnosti. Tehdy jsem předpověděl spoustu věcí, které se staly skutečností, včetně aut bez řidiče. Vzpomínám si, že jsem řekl: Baví vás řídit, dělejte to, dokud můžete, protože jednoho dne vám to nebude dovoleno.“

Často tvrdil, že nemá smysl se ptát lidí, jestli jeho vynález budou chtít, protože si ho nedokážou představit. Když dostal nápad, jak by určitá věc měla v budoucnu vypadat, nedal si ho vymluvit a prostě to šel zkusit – bez ohledu na to, jestli se to ujalo. Někdy s tím prostě jen přišel moc brzy. Měl při tom ale talent vytáhnout z dostupných technologií ještě více, než na co byly stavěné. Například své kapesní kalkulače Executive prodloužil životnost baterie ještě předtím, než toho později dosáhly LCD displeje. Prostě si všiml, že svítivé diody svítí ještě chvíli poté, co

jimi přestane proudit proud – takže místo toho, aby kalkulače svítil displej stále, ho nechal blikat.

Podle jeho dcery Belindy byl úžasnou osobností a zajímalo ho úplně všechno. Chtěl prý dělat věci malé a levné, aby k nim lidé měli snadný přístup. V roce 1985 v televizním rozhovoru v odpovědi na dotaz ohledně chystaného přenosného modelu počítače uvedl, že je přesvědčen, že jednou budou všechna zařízení přenosná.

Poker, poezie a vesmír

V kontrastu s tím vším ale Sinclair nepoužíval vlastní vynálezy. Místo kalkulačky všude nosil logaritmické pravítko a ve všech rozhovorech uváděl, že nepoužívá počítač ani internet. Měl dokonce obavu, že umělá inteligence přesahující tu lidskou ohrozí naše přežití. Podle Janet Goodenough, mensanky, se kterou jsem měl příležitost si o Clivu Sinclairovi popovídat, si nikdy nepřčetl ani neposlal jediný e-mail. „Byly to jen staromódní telefonáty a šnečí pošta psaná perem na obyčejném papíře. Mám pohlednice, které posílal. Hodně jsme spolu mluvili po telefonu.“

Janet sira Cliva poznala na večírku s názvem „Midsummer Madness“, který pořádal pro mensany ve svém bytě poblíž Kings Cross, a stali se z nich na zbytek Clivova života blízcí platoničtí přátelé. Clive prý těžce snášel publicitu, zvláště po rozvodu s první ženou a neúspěchu s elektromobilem C5, po kterém si ho média opravdu vychutnávala.

Kromě vynálezů, pro které žil, měl Clive Sinclair velice rád poezii, literaturu a poker. „Pokud měl nějaké téma, které ho bavilo, důkladně ho prozkoumal. Takže měl velmi silné základy, komplexně napříč literaturou. Byl polyhistor, ale spíš po vědecké stránce než po té literární umělecké.“

„Byl to opravdu dobrý hráč pokeru. Ve svých posledních letech se přestěhoval z Kings Cross do bývalé Lloyds Bank na Trafalgar Square přestavěné na bytový dům. Koupil si tam dva byty a nechal si je vybavit podle svých požadavků, jeden pro sebe a druhý pro svou matku, o kterou se staral v jejích posledních dnech. Když přišel její čas, byt si pronajal jeden Američan, který také rád hrál poker. S Clivem se spřátelili a strávili spolu nad pokerem mnoho času. Nebyl gambler.

foto: Documentally, Flickr

Poker byl pro Cliva intelektuální záležitostí, která prověřovala jeho mozek a udržovala ho v matematické kondici. Dokázal si zapamatovat balíčky karet a s naprostou přesností vypočítat pravděpodobnosti. Hrál i na mezinárodním turnaji v Las Vegas. Na národním turnaji v Cardiffu, který vedla Victoria Coren Mitchellová, vyhrál 20 tisíc liber a trval na tom, aby mu je vyplatili v hotovosti. Kufr s penězi si odvezl zpět do Londýna vlakem. Typický Clive!“

Zajímal se ale i o výzkum vesmíru. „Opravdu chtěl, abychom se odstěhovali z planety a měli planetu B. Byl plný vizí. V jednu chvíli si představoval, že budeme všichni jezdit v létajících autech, abychom omezili dopravní zácpy. Opravdu ho trápila dopravní situace, protože žil dlouho v Cambridge. Cambridge je velmi starobylé město, není stvořené pro auta. Vyrosto jako vesnice a akademické centrum a bylo stvořeno spíše pro koně než pro cokoli moderního a elektronického. Vývoj Sinclairu C5 měl vést k velmi praktickému řešení dopravní zácpy. Kdyby všichni jezdili v malých pětkách,

foto: Mark Sanders, Wikimedia

foto: Prof. Dr. Jens Kirchhoff, Wikimedia

foto: Prioryman, Wikimedia

žádné zácpy by nebyly. A pak přišel nápad s létajícím autem. Prostě to zase dávalo smysl. Naprosto praktické. Kdyby to šlo. On byl prostě poháněn vizí.“

Součást Mensy

Členem Mensy se stal Clive Sinclair roce 1959 s naměřeným IQ 159. Přestože se v kruzích Mensy obvykle konkrétní změřené IQ členů neuvádí a bývá to i považováno za neslušné, tento údaj zmiňuje hodně zdrojů, možná i proto, jak hezky vypadá vedle roku, kdy byl změřen. Do čela britské Mensy se jako její předseda Sinclair postavil v roce 1980, kdy zažívala díky lidem jako Madsen Pirie, Brian J. Ford, Victor Serebriakoff a David Schulman nebývalý nárůst reputace. Pod Clivovým vedením pak úspěch pokračoval, členská základna vyrostla na téměř 40 tisíc členů a jméno Mensa ve Velké Británii doslova zdomácnělo.

I po získání rytířského titulu sir Clive trval na tom, aby ho ostatní členové stále oslovovali jen křestním jménem Clive. Nám Čechům, kteří si po 40 letech totality na šlechtické tituly moc nepotrpíme, to nemusí připadat až tak významné, řekli bychom si, že to je totéž, jako když nám někdo nabídne tykání, ale v Británii to znamená, že mensany stavěl na stejnou úroveň jako nejbližší rodinu.

Brian Page, současný šéfredaktor časopisu britské Mensy, si Cliva pamatuje jako velmi plachého a tichého. „Setkání Mensy měl ale nesmírně rád a ve společnosti mensanů se cítil jako doma. Obzvláště se mu líbili divočejší/excentričtější členové, kteří ho podle jeho slov rozesmávali. Často se vyskytoval v bujaré společnosti, kde se hodně pilo, ale on sám pil jen zřídkka. Vzpomínám si, jak jednou vedl sezení s členy, kde se kladly otázky a odpovědi. Clive a já jsme stáli na pódiu s lahví whisky mezi sebou. Během schůze jsme se jí ani nedotkli, ale poté zmizela velmi rychle. Clive neměl čas na pompéznější aspekty společnosti a velmi věřil, že je to společenský klub, kde se lidé, kteří ne vždy zapadají, cítí jako doma. Proslul také výrokem, že Mensa je místo, kam inteligentní lidé chodí za sexem. Neposkytoval mnoho rozhovorů, ale za ta léta jsme jich spolu pár udělali a vždy byl nesmírně skromný a sebevědomý. Moje oblíbená je jeho odpověď na otázku, co by nejráději vynalezl – odpověděl, že kuličkové pero...“

Sylvia Herbert, bývalá radní jak britské Mensy, tak Mensy International, poznala Cliva Sinclaira na mensovním víkendů v roce 1994: „Až do tohoto víkendu jsem v Mense nebyla moc aktivní. V hotelovém baru jsem našla několik členů, kteří si spokojeně povídali.

foto: Prioryman, Wikimedia

Uvolnili mi místo a já jsem si sedla a asi půl hodiny jsem si spokojeně povídala s mužem vedle sebe, než jsem zjistila, že je to sir Clive! Na tom víkendu bylo jen asi 45 členů, ale tohle mě pro Mensu nadchlo.“

O pár let později na mensovním setkání v přímořském letovisku Blackpool poznala i další stránku Clivovy osobnosti: „Hledal v místnosti známé a přisedl si k našemu stolu. Můj syn, který pracuje v IT, byl asi ohromen! Myslím, že to bylo tím, že sir Clive byl v podstatě plachý člověk a mě tam poznal nejlépe. Večer se mensané bavili recitací. Poté, co jeden z nich zarecitoval tři dlouhé příběhy, sir Clive zamumlal: ‚Už ani jeden! Kdy už skončí?!‘ Zjevně to nebyl jeho oblíbený styl zábavy.“

Plachost prý ale někdy vystřídala i výstřednost: „Vzpomínám si na dvě PR akce se sirem Clivem, které spolu souvisejí. V londýnském muzeu vědy s ním bylo zorganizováno focení pro noviny. Cestou od bočního vchodu do patra, kde se focení mělo konat, jsme museli projít spodními galeriemi. Clive neustále odbíhal nahlížet do skříní, ukazoval na hodinky, kalkulačky a malé počítače a vzrušeně vykřikoval: ‚To je jeden z mých! To je další z mých!‘ Ke Clivově zklamání se ale tisk kromě jednoho národního plátku nedostavil, a tak prohlásil, že Mensa by měla vypadat méně dusně, a uspořádal výlet do londýnského klubu Stringfellows. Po večeri tam jedna z hostesek vylezla na stůl a snažila se ho vyfotit, jak jí zespoda kouká na nohy. Věděla jsem, že ty titulky by nebyly nejlépeší, ale jemu by to zřejmě bývalo nevadilo...“

Clivův odkaz

Sir Clive Sinclair byl nejen velice chytrý, ale také štedrý. Všem zaměstnancům bez ohledu na pozici ve firmě dával vánoční dárky. Pořádal velké večírky. Člověku, který mu sekal trávník, dal ZX Spectrum pro jeho děti. Na některých svých výtvorech vydělal, na jiných prodělal, ale všemi nám něco dal. Některé jeho vynálezy ovlivňují náš život dodnes, s jinými nápady předběhl dobu natolik, že teprve v nějaké podobě přijdou. Kapesní televize i kalkulačka jsou dnes součástí chytrého telefonu, digitální hodinky jsou malý počítač, elektrická auta postupně nahrazují ta benzínová, automatické

foto: Adrian Pingstone, Wikimedia

foto: archiv British Mensa

foto: archiv British Mensa

řízení už se zkouší v reálném provozu, dopravní situace ve městech se snažíme řešit sdílenými auty, koly a koloběžkami, děti se začínají učit programovat už na základní škole.

Máte také jako sir Clive vizi lepší budoucnosti? Nápad, který by něco zlepšil? Tak se ho držte. I kdybyste s ním neuspěli hned napoprvé, vaše snaha se může jednou vyplatit.

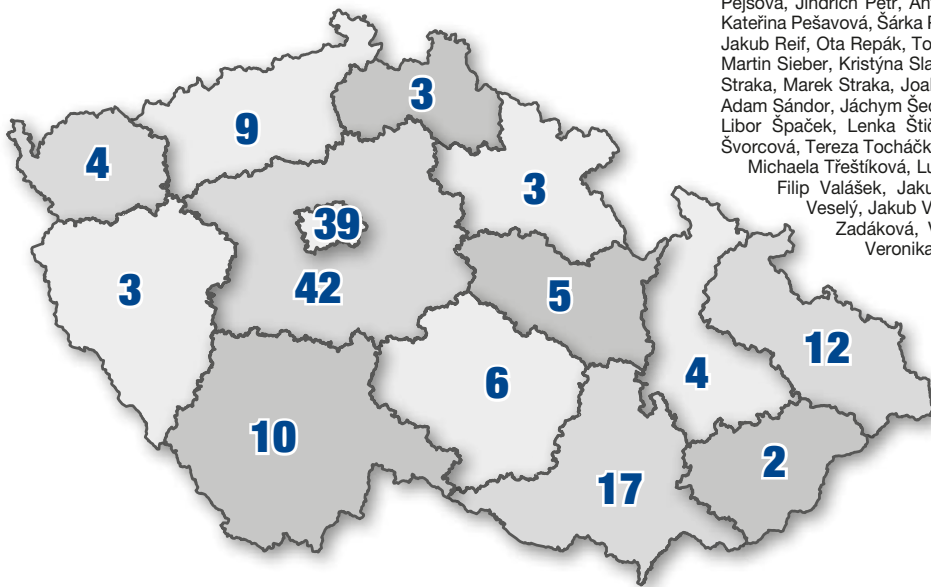
Odkazy na web:

en.wikipedia.org – [mensa.click/qq](#)
 (70 odkazů na zdroje)
 cs.wikipedia.org – [mensa.click/qr](#)
 diit.cz – [mensa.click/qs](#)
 alza.cz – [mensa.click/qt](#)
 archivesit.org.uk – [mensa.click/qu](#)
 pctuning.cz – [mensa.click/qv](#)
 theguardian.com – [mensa.click/qw](#)
 theguardian.com – [mensa.click/qx](#)
 eurozpravy.cz – [mensa.click/yy](#)
 computinghistory.org.uk – [mensa.click/yz](#)
 bbc.com – [mensa.click/r1](#)
 computer.org – [mensa.click/r2](#)
 mensa.org.uk – [mensa.click/r3](#)
 sinclair4ever – [mensa.click/r4](#)
 cs.wikipedia.org – [mensa.click/r5](#)
 csfd.cz – [mensa.click/r6](#)

Vítáme nové členy!

Pavel Adánek, Petra Auředníková, Klára Barnatová, Lucie Bartková, Adéla Bartoňová, Ester Bartošková, Marek Beneš, Lenka Burešová, Luboš Burian, Nela Burzová, Ondřej Bystrouň, Tomáš Bárta, David Bárta, Matěj Böhme, Ondřej Břichnáč, Aneta Čechovská, Jakub Černý, Tomáš Černý, Veronika Dneboská, Jaroslav Doleček, Bart Dorotík, Josef Dvořák, Jiří Dvořáček, Vladislav Tobias Esner, Gréta Fadrná, Rozálie Fidlerová, Lukáš Franc, Linda Freundová, Zuzana Gabrhelová, Tomáš Gabriel, Alexandra Marie Gauchet, Jonáš Gerner, Natálie Grospičová, Jaromír Marek Grossberger, Nikola Guzejová, Veronika Gábiková, Gerhard Hanker, Atanáš Hart, Anna Havelková, Jiří Hesoun, Jan Hirato, Michal Hladký, Adam Hlivka, Dominik Holaň, Petr Holub, Václav Horký, Adam Horváth, Adam Houdek, Jan Hrdina, Anna

Hrdinová, Stanislav Hrnčíř, Alexej Hromják, Jiří Hubka, Dan Hudec, Pavel Hájek, Petra Chromečková, Daris Ilijazi, Viliam Jacko, Rostislav Janek, Petr Janošec, Radka Jaworská, Adéla Ježková, Jan Jonák, Jana Kabeláčová, Jan Kalousek, Emma Kavalíková, Tomáš Klečka, Vojtěch Kocan, Tomáš Kopal, Jan Koreš, Tomáš Kornel, Benedikta Kočí, Martin Petr Kramoliš, Michael Kraus, Jaroslav Krejčí, Jana Králíčková, Max Kubečka, Jan Kulič, Nela Kulková, Tomáš Kučera, Anton Kvasov, Dagmar Ledererová, Alex Lexová, Eliška Lichnovská, Petr Lichnovský, Eva Limberská, Jiří Lorenčík, Ivana Martincová, Islam Melis, Daniel Middleton, Radouan Mohamed, Tereza Mučková, Jan Máša, Hana Míčková, Aneta Nekvasilová, Anna Nekvasilová, Adéla Nguyen, Vojtěch Novotný, Adam Novák, Barbora Nováková, Zuzana Nováková, Michael Nwamutalu, Vojtěch Němec, Anna Marie Pařízková, Silvie Pejšová, Jindřich Petr, Antonio Petrenko, Viktorie Anna Petráčková, Leoš Petzold, Kateřina Pešavová, Šárka Pilingová, Tadeáš Procháska, Jakub Příkryl, Jan Pšenička, Jakub Reif, Ota Repák, Tomáš Rosecký, Ivan Rudenko, Michal Řezáč, Anna Seher, Martin Sieber, Kristýna Slabá, Ondřej Sladký, Matěj Slavík, Sofie Sobotková, Adam Straka, Marek Straka, Joakim Benjamin Suchel, Daniel Svoboda, Jana Svobodová, Adam Sándor, Jáchym Šedlbauer, Ella Ševelová, Petr Šimůnek, Tereza Šindelářová, Libor Špaček, Lenka Štítková, Richard Jan Šubr, Michaela Švecová, Viktorie Švorcová, Tereza Tocháčková, Hajnalka Toman, Jakub Tomásek, Kristýna Tučková, Michaela Třeštíková, Lukáš Vacek, Filip Vajdík, Ondřej Valenta, Adriana Valsová, Filip Valásek, Jakub Vařečka, David Vencko, Emma Vencková, Dominik Veselý, Jakub Vilhelm, Marek Vilkus, Elias Vinklár, Tomáš Válka, Kateřina Zadáková, Vít Zahradník, Jakub Zandt, Anna Zrucká, Alex Žitňan, Veronika Záková, Radovan Zďárský.

Víkend v Třebíči s MS Jihlava

Petra Holubová, foto: autorka

Víkend v Třebíči jsme zahájili výletem do Pekla, na který jsme symbolicky vyrazili od sochy sv. Cyrila a Metoděje, aby nás cestou ochránili. Podle pověsti svatý Prokop v místech, kde dnes stojí místní bazilika, přemohl v Třebíči dábla. Chytil ho tam a hodil ho pryč. Byl to silák, protože dábel dopadl až na Pekelný kopec nad městem. Vyzkoušeli jsme za vás, je to skutečně kus cesty, zejména v plném poledním slunci.

Rozhledna na Pekelném kopci stavěná z dřevěných trámů, které vytváří mnohovrstvou židovskou hvězdu, nás nadchla. Proto jsme se rozhodli navštívit cestou zpět ještě další třebíčskou rozhlednu, a to věžový vodojem Kostelíček. Užili jsme si znovu a z jiného úhlu výhled na Třebíč. A do třetice všeho dobrého vyrazila část skupiny ještě na větrný mlýn, další místní raritu.

V neděli jsme vyrazili s průvodkyní po unikátní židovské čtvrti v Třebíči, zapsané mezi památkami v UNESCO. Navštívili jsme Zadní synagogu, obdivovali místní Tóru, prohlédli jsme si Dům Seligmanna Bauera a pokračovali dále k rabínovu domu,

chudobinci, nemocnici a škole. Dozvěděli jsme se spoustu zajímavostí z historie židovského města, jeho zvyků a tradic. Procházku jsme zakončili na židovském hřbitově. Příjemný stín a poklid náhrobků členů židovské obce, čekajících hlavou k západu a nohama na východ na den, kdy povstanou a spatří nový Jeruzalém.

My jsme spatřili Třebíč, z rozhleden zdálky i prohlídkou zblízka a užili jsme si společný čas. A protože někteří odjížděli s inspirací na akci ve svém kraji, myslím, že se můžeme těšit na další zajímavé mensovní výlety.

KALENDÁŘ AKCÍ

srpen

září

říjen

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne	
1	2	3	4	5	6	7				1	✗	3	✓						1	2	
8	9	✗	11	12	✗	14	5	✗	✗	8	9	10	11	3	✗	✗	6	7	8	9	
✗	✗	17	18	✗	20	21	12	✗	✗	15	16	✗	18	10	✗	✗	13	14	15	16	
22	✗	✗	25	✗	27	28	✗	✗	✗	22	✗	24	25	✗	✗	✗	20	✗	22	23	
29	30	31	26	✗	28	29	30	24	✗	✗	27	28	29	✗							

31

Název akce	Místo konání	Datum konání	Web akce
Pravidelná schůzka MS Liberec	Liberec či blízké okolí	10. 8. 14. 9. 12. 10.	mensa.click/ph
Pobytový letní tábor pro nadané děti	Dolní Suchá	13. 8.	mensa.click/mb
Schůzka MS Brno	Brno	15. 8. 19. 9. 17. 10.	mensa.click/pi
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	16. 8. 20. 9. 18. 10.	mensa.click/pj
Od pivovaru k pivovaru	Dětenice a Vrchlabí	19. 8.	mensa.click/mc
Snídaně v Café Louvre (Praha)	Praha	23. 8. 27. 9. 25. 10.	mensa.click/pk
Piktych znovu po 11 letech	Lázně Libverda	24. 8.	mensa.click/md
Ledovcový kurz na Wildspitze	Vent, Rakousko	26. 8.	mensa.click/pl
Pravidelná schůzka MS Prostějov	Prostějov	26. 8. 23. 9. 21. 10.	mensa.click/pm
Víkend dobrovolníků	Kolín	2. 9.	mensa.click/pn
Uzávěrka říjnového čísla časopisu Mensa ✓		4. 9.	
Pražský deskoherní večer	Praha	6. 9.	mensa.click/on
Setkání MS Ostrava	Ostrava	6. 9. 4. 10.	mensa.click/po
Jihoměstská schůzka MS Praha	Praha	7. 9. 5. 10.	mensa.click/pp
Schůzka MS České Budějovice	České Budějovice	7. 9. 5. 10.	
Pravidelná schůzka MS Olomouc	Olomouc	13. 9. 11. 10.	mensa.click/pq
Od pivovaru k pivovaru	Teplíce a Ústí nad Labem	17. 9.	mensa.click/mf
Deskové hry - RADAMBUK	Budějovice	21. 9. 19. 10.	
Podzimní celostátní setkání	Hluboká	26.–30. 10.	akce.mensa.cz
Od pivovaru k pivovaru	Most a Chomutov	15. 10.	mensa.click/jj
Londýn 2022	Londýn	20. 10.	mensa.click/pr

Organizátorské desatero

Petra Holubová, foto: Zdeněk Falář, Jana Šobrová

Na mensovních akcích se vyskytuje zvláštní živočišný druh, který je obvykle nazýván organizátor, případně též zkráceně org. Jakkoliv to na první pohled nemusí být zřejmé, jeho výskyt není nahodilý a při bližším zkoumání vykazuje, navzdory zdánlivé rozmanitosti, jisté společné druhové charakteristiky. Uvádíme ty, které se podařilo popsat na základě dlouholetého vědeckého zkoumání v mensovním terénu.

1. **Org nikdy nespí.** V noci vyhodnocuje výsledky soutěží a ráno čerstvý jako rybička pořádá nové. Existují nepodložené teorie, že org je též nesmrtelný. V tomto případě se ovšem jedná o čistou spekulaci karpatské Mensy.
2. **Org nejí.** Pokud se čas probíhající soutěže kryje se snídaní, obědem svačinou, večeří či druhou večeří, živí se výhradně nadšením soutěžících. A pokud začíná zelenat, nelekejte se, prostě se připravuje na spuštění fotosyntézy.
3. **Org je všemocný.** Sdělte mu, že tráva u jedné ze vzdálených zátočin jezera, kde jste si chtěli udělat piknik, je příliš vysoká, že v hotelu nejsou k snídani míchaná vajíčka, která jste si tolik přáli, případně to vypadá během vaší exkurze na déšť. Vše obratem zařídí, a to včetně zvýšení intenzity slunečního záření na optimální úroveň.
4. **Org se nikdy nevzdává.** Otrpce se po každé akci, trpíc zřejmě podobnou amnézií jako matka po porodu. A pustí se nadšeně do plánování další akce. Jen tak lze vysvětlit, že mensovní akce nevyhynuly, ale dále se utěšeně množí.
5. **Org je skládací.** Vejde se do auta, včetně vybavy pro desetičlenné hokejové družstvo, Klapzubovu jedenáctku i katova špalku. A ještě mu zbyde místo pro spolujízdu. Kdo někdy viděl Hermioninu kabelku, ví přesně, jak org cestuje.
6. **Org je vševědoucí.** Potřebujete vědět, jaké počasí bude v Tarararingapatamu ve 13:30? Nebo kde lze koupit bublinky do vodováhy na míru? Případně, jak se počítají body na šestém stanovišti, pokud je org ze stanoviště dvanáctého? Pak je to přesně váš člověk.
7. **Org je nepromokavý.** Ať už čeká, vyráží či pořádá kdekoliv, je tam včas, plný naděje a nadšení z nadcházející akce, i když to vypadá, že se z nebe co chvíli chystají vyjet všichni jezdci z Apokalypsy.
8. **Org je všudypřítomný.** Zvládne současně být všude, kde je ho právě potřeba. A chraň ho ruka páně před věčným zatracením a pekelnými kotli, pokud tam není.
9. **Org je vděčný.** Za každou konstruktivní kritiku vám poděkuje, protože mu pomáhá se neustále zlepšovat a posouvat směrem k dokonalosti. A přesto, věřte či ne, mívá slabou chvíli a přeje si, kéž by pochvaly a ocenění byla aspoň pětina, co je této rozvojové konstruktivní kritiky.
10. **Org je trpělivý.** Řeší s recepční, topiči, vrátným, údržbáři, provozní, plavčíkem, meteorologem, pokojskou i uklízečkou vše, co se vyskytne. A vyskytne se vždy, jak praví jistý dr. Murphy svými zákony. Demontáž získané svatozáře trpělivosti po vícedenní akci naštěstí obvykle nebývá potřeba provést v nejbližším blázinci (viz bod č. 4).

Každý org navzdory všem uvedeným charakteristikám zůstává nadále tak trochu člověkem, tedy obyčejným smrtelníkem. Buďte na něj hodní, je to vzácný druh. Ostatně může se to stát i vám. A až to přijde, buďte na sebe pyšní. Chce to velkou dávku odvahy orgem se státí.

O setkání od účastníků aneb Chtěli byste něco vzkázat organizátorům?

„Celkově se mi líbil přístup organizátorů – dobrá nálada, šlo o fair-play, nedali nic zadarmo, a přitom se to nehrotilo. Skvěle vymyšlená bojovka kombinovala krásný výlet kolem jezera. Jsem na mensovní akci poprvé a velmi mě to překvapilo. Všechno super!“

„Celkově se mi setkání moc líbilo, bylo tam spousta zajímavých nápadů, velice originální bojovka, přiměřeně obtížné šifry (takže hlavně na bojovce nestrávil tým půl hodiny nad každou šifrou, nápovědy byly bez penalizace).“

„Co se líbilo – zajímavé, pestré soutěže a bojovka. Hlavně ale potěšil pohodový tým, do kterého jsme se dostali – a pak už je jedno, jestli se něco trochu nepovede nebo organizačně zaskřípe. Co se nelíbilo – zvláštní přístup hotelu – zavírání sálu, baru, zima na pokojích. Herní jména na vizitkách místo civilních byla vtipná a určitě fajn pro letité účastníky, ale miň už pro ty, kteří většinu lidí před setkáním neznali a ze setkání odjížděli jen se znalostí ‚středověkých‘ jmen (ale zas vzhledem k GDPR to asi bylo praktické).“

„Děkuji za ochotu si hrát a zorganizovat tak pěknou akci.“

„Je fakt skvělé, že všechny dokumenty, výsledky apod. byly (už během setkání) a jsou i nyní na sdíleném disku. A že jsou tam i fotky, bude tam snad i video.“

„Jste skvělí. Moc se nám to líbilo.“

„Pro mne první Mensovní setkání a náročné šifry. Bez jakékoliv nápovědy bylo takřka nemožné něco vyluštit (ale to je moje subjektivní hodnocení). Velmi zajímavé bylo rozdělení do cechů a možnost vylepšovat svoje schopnosti.“

„Skvěle objednané počasí a moc hezké místo v pěkném retro hotelu. Hotel se nám

líbil, neprofesionalita zaměstnanců byla spíš úsměvná a šlo se s tím vypořádat.“

„Těší mě setkávání s tak zajímavými lidmi.“

„Velké díky, neskonale obdiv a hlubokou poklonu za všechnu energii, kterou jste vložili do setkání a jeho příprav. Moc si toho vážím.“

„Velmi oceňuji různorodost sobotní bojovky – bylo to mé třetí setkání a bylo nejlepší!!!“

Jak jsme dne 15. června 2022 založily SIG Lady v Café Louvre

Jana Šobrová; foto: autorka

Začalo to naprosto spontánně. Nápad, myšlenka, která prostě nechtěla odejít. Co takhle založit SIG zaměřený na ženy v Mense? Rozhodně ne žádné vyhrazování se vůči mužům či boj za rovnoprávnost, ale spíše vzájemná podpora žen, mentoring, work-life balance. Jak to tak bývá, nápad přinesl další nápad, a to uspořádat první setkání v příjemném Café Louvre na Čaji o páté. A zatímco teď už dvě přemýšlíme nad pracovním názvem SIGu, tak se během víkendu přihlásí dalších patnáct žen a my začínáme přemýšlet také o tom, jestli bude dost čajového servisu. A jak to dopadlo? Červnové setkání bylo krásné, plné pohody, pozitivní energie a usměvavých tváří. Společně jsme vybraly název SIG Lady a už se moc těšíme na příští setkání v Divoké Šárce. Jen prosím, žádnou vzpuru žen proti mužům v tom nehledejte.

Postřehy od účastnic setkání

„Členkou Mensy jsem již pár let. Ale pouze pasivní. Každý rok zaplatím příspěvky a občas přečtu nějaký e-mail. Dřív jsem smutně koukala na různé akce. Bowlingy, vícedenní setkání, cestování. Jako máma od tří dětí jsem bojovala s volným časem. Pak přišly dny „mateřské svobody“. Kývla jsem na pracovní nabídku do Prahy a odešla z rodné Moravy. V Praze jsem měla dvě známé z jednoho retreat pobytu. A pak přišel e-mail s pozváním na založení pražského dámského SIGu. A to jsem si zapsala do kalendáře a vyrazila. Potkala jsem úžasné dámy v krásných prostorách Café Louvre. Kavárny, o které jsem předtím jenom slyšela. Na procházce Prahou po historii kávy. Díky radě Jany jsem si zaklíkala další SIGy a už se těším na pestrý život v Praze. Hlavně 15. den v měsíci a výlety dámského SIGu.“

Nina Bočková

„Kromě založení SIG Lady jsem na žádném mensovním setkání vlastně nebyla. Často jsem o tom přemýšlela, ale asi mě to zatím neoslovilo dostatečně, abych riskovala příchod mezi samé cizí lidi. Možná jsem v podobných situacích prostě srab. Nutno přiznat, že na sladké taky zrovna nejsem a čaj s mlékem mě vůbec neláká, takže upřímně nevím, co mi přelítlo ten den přes nos, že jsem najednou potvrzovala svou účast v odpovědi na e-mail: „Čaj o páté – SIG Women (15. 6. Praha)“. Chlácholila jsem se tím, že kdyby mi to náhodou nesadlo, mohu se kdykoliv sbalit a odejít. Vždyť už jsem velká holka. A dokonce jsem se přistihla, že se těším.“

Jak asi vypadají členky Mensy? Jak se mezi nimi budu cítit? Byla jsem zvědavá.

Dříve jsem se totiž dívčím (a ženským) kolektivům spíše vyhýbala. Necítila jsem se v nich dobře. Těžko jsem hledala společnou řeč, protože ta obvyklá témata obvyklých žen mi vždy přišla děsně plytká a nezajímavá. A se svými podivnými zájmy (hlavolamy, deskovky, PC hry, osobní rozvoj a poznatky o tom, jak funguje mozek a nastavení mysli) jsem sklízela spíše otrávené pohledy a cítila se ještě více mimo mísu. Obvyklé dámské kolektivy (alespoň ty, co jsem dosud zažila já) zrovna nepodporují jinakost a individualitu...

A teď jsem seděla v kavárně s dvaceti ženami. Chytrými. Silnými. Inspirativními. S charakterem a smyslem pro humor. S obyčejnými i zvláštními zájmy a koníčky. Každá byla originál. Každá měla svoje. A nikdo se na nikoho nedíval skrz prsty. Usmívala jsem se a cpala do sebe anglické sušenky s mascarpone a jahodovou marmeládou a povídala si s ostatními mensankami u stolu. Šťastná, že mohu být součástí založení nového SIGu.

Poprvé v životě jsem si dovolila být ve společnosti tolika žen naprosto sama sebou. Přirozeně. Poprvé vůbec jsem se v kolektivu tolika žen cítila skvěle! A už se nemohu dočkat, až bude zase 15. v měsíci! Těším se na procházku do Divoké Šárky. Na dostihy, výstavy, kurzy vaření, focení nebo výroby šperků. Na jakýkoliv jiný, dosud nesplněný sen některé z nás!

Moc děkuji Janě Šobrové a Petře Holubové, že to spunktovaly a těším se na (pravidelnou) viděnou!

Lucie Klátilová

SIG Lady

Založen: červen 2022

Koordinátorka: Jana Šobrová

Zakládající členky:

Petra Holubová; Jana Šobrová; Jana Velíčková; Hana Huspeková; Jitka Káclová; Jana Plaňavová-Latanowicz; Hana Kropáčková; Dita Tarbajová; Lucie Klátilová; Lenka Scheuflerová; Neela Winkelmannová; Jiřina Ptáčková; Nina Bočková; Jana Unruhová; Kateřina Šírová; Kateřina Krejčí; Natálie Kaňáková; Kateřina Písaříková; Laura Verková; Eliška Anna Kubičková

Úpravna vody Želivka, hráz vodní nádrže Švihov a Vodní dům Hulice

Iveta Jelínková; foto: Jaroslav Pilnaj, Iveta Jelínková

Koncem května mi kamarád poslal pozvánku na den otevřených dveří u příležitosti 50 let provozu želivské úpravy vody včetně doprovodného programu. Bylo by škoda nesdílet tuto akci s dalšími zájemci, a tak byl nápad na světě. V sobotu 11. června se nás pak sešla devatenáctičlenná skupina a odpoledne jsme zahájili exkurzi do úpravy vody, prošli jsme jednotlivé provozy a dozvěděli se mnoho informací o historii budování vodního díla, současném fungování úpravy a používaných technologických postupech.

Úpravna vody Želivka byla uvedena do provozu v roce 1972. Voda je do úpravy dodávána z vodárenské nádrže Švihov, která má objem 266,5 mil. m³ vody. Základní technologií úpravy vody je koagulační filtrace s dávkováním síranu hlinitého. Pitná voda je zdravotně zabezpečena ozonem a chlorem. Úpravna vody Želivka je největší úpravnou vody pro hl. m. Prahu. Doprava pitné vody do Prahy je zajištěna štolovým přivaděčem o délce 51,97 km do vodojemu Jesenice I u obce Vestec. Podíl Želivky na zásobování Prahy pitnou vodou se pohybuje okolo 74 %. Úpravna dále zásobuje pitnou vodou i oblasti Středočeského kraje a kraje Vysočina. Maximálním projektovaným špičkovým výkonem 7 m³/s pitné vody a současným výkonem okolo 3 m³/s pitné vody se řadí úpravna vody Želivka k největším úpravnám vody v Evropě a je největší úpravnou vody v České republice (zdroj: zelivska.cz).

Po exkurzi v úpravně jsme se přesunuli do Vodního domu v Hulicích a užili si komentova-

nou prohlídku hráze vodní nádrže Švihov. Ve Vodním domě si pak každý mohl prohlédnout stálou expozici a vyzkoušet mnoho interaktivních pomůcek a vystavených exponátů.

Děkuji touto cestou za vstřícnost a ochotu při zajišťování organizace akce Vodnímu domu v Hulicích a společnosti Želivská provozní a.s.

Exkurze za autosedačkami

Martin Jelínek; foto: autor

Ve středu 29. června se uskutečnila exkurze ve vývojovém centru sedaček do aut v Plzni na Borských Polích.

Účastníci měli možnost seznámit se s postupem vývoje druhého nejsložitějšího systému v současných automobilech, který obsahuje bezpečnostní a komfortní systémy na světové úrovni. Většina představených sedaček patří do prémiových značek jako je např. Porsche, Mercedes, Lamborghini apod.

Byla představena většina z mnoha součástí sedaček včetně airbagů, vyhřívání, klimatizace, masáží, aktivních hlavových opěrek, předpínačů pásů, různých typů potahů atd.

Reakce účastníků:

„Díky za představení některých z možných podob současných sedaček a lehký úvod do jejich vývoje. Před touto exkurzí jsem si neuvědomoval, jak složitý proces to může být. Vlastně ani není divu při počtu komponent, které mohou v dnešní době obsahovat.“

Luděk Ondruš

„Na první pohled vypadá automobilová sedačka velmi jednoduše a kompaktně. Nenechte se ale zmást. Na exkurzi v Plzeňském Learu jsme měli příležitost prohlédnout si, jak vypadá vyhřívání sedadel, dofukování opěrek u sportovních vozů, odvětrávání sedadel a řada jejich dalších součástí. Dozvěděli jsme se také spoustu zajímavostí o výrobě sedaček, testování jejich bezpečnosti i to, že se můžete setkat až s šesti sty možnými konfiguracemi předních sedadel do automobilu. Ti z nás, kteří denně do práce nedojíždějí v Lamborghini, měli možnost si vyzkoušet a porovnat posezení

v sedačkách vozů BMW, Mercedes, Porsche, Ferrari nebo Lamborghini. Všim nás profesionálním výkladem provázel Martin Jelínek. Osobně jsem si tuto exkurzi velmi užil, a pokud se v budoucnu bude zase někdy opakovat, tak vám ji mohu vřele doporučit.“

Jan Šrámek

„Velice zajímavá exkurze. Detailní náhled do práce mnoha lidí, kteří posouvají vývoj dál... Příjemný průvodce nám zodpověděl všechny naše dotazy a nechal nás posadit se do sedadel vozů zvučných značek. Za mne 1.“

Stanislav Sláma

Sešli jsme se pod hvězdnou oblohou

Eliška Anna Kubičková; foto: autorka, Jaroslav Menčík

Venku bylo sice ještě světlo, ale přesto jsme se v horkém červnovém odpoledni sešli s několika desítkami literárních nadšenců pod hvězdnou oblohou. Právě Pod hvězdnou oblohou se jmenoval program, který pořádal SIG Literární tvorba ve známé pražské literární kavárně Salmovská. Místo slavnostního zakončení naší soutěže jsme po dvou letech změnili hlavně kvůli přítomnosti pianina, ovšem netušili jsme, že tolik lidí bude v den teplotního rekordu místo koupání raději sledovat kulturní program. Místo očekávaných 25 účastníků jich bylo dvakrát tolik, takže jsme se museli omlouvat za stísněné podmínky. Dostali jsme se na hranici kapacity prostoru kavárny a někteří účastníci museli dokonce sledovat program v omezených podmínkách z uličky. Nikdo si však nestěžoval, dokonce jsme dostali několik pochvalných e-mailů.

V pořadu vystoupili téměř všichni ocenění autoři v kategorii mládeže i dospělých, kteří přečetli ukázky ze své tvorby. Zejména některé mladé autorky vtipně přednesly začátek svého soutěžního textu, aby v nejnapínavější chvíli odkázaly na pokračování ve sborníku. Další část večera patřila předávání cen spojenému se křtem sborníku ze soutěže. Role kmotry se podruhé

ujala spisovatelka a literární badatelka Martina Bittnerová, která spolupracuje se SIGem od jeho založení. V hudebním pořadu vystoupila (také už podruhé) koncertní pěvkyně Vanda Kadeřábková Březinová, tentokrát ovšem v roli klavíristky, a to společně s dcerou Ladou Kadeřábkovou.

Poslední částí programu bylo originální vystoupení mnohostranné umělkyně paní Marty Francové. Paní Francová se v minulosti úspěšně zúčastnila naší literární soutěže s povídkou na téma personifikace. Letos představila kulturu z Indonésie. Recitovala vlastní verše s tematikou indonéských zvyků,

a potom předvedla ukázky posvátných tanců s odborným výkladem a v odpovídajícím kostýmu. Myslím, že jsme všichni odcházeli unaveni, ale spokojeni. Moc si vážíme toho, že autoři, kterých bylo letos rovných 90, si našli cestu k naší soutěži a mnozí také na tuto akci, kam někteří z nich přicestovali stovky kilometrů. S kolegou, členem soutěžní poroty, Jaroslavem Menčíkem jsme pořídili videozáznam večera, který je k vidění na našem literárním kanálu na YouTube ([mensa.click/yt-lit](https://www.youtube.com/watch?v=mensa.click/yt-lit)). Už nyní zveme všechny zájemce do 7. ročníku, v němž se bude soutěžit v poezii na téma V rozpuku.

INZERCE

FERIA BOHEMIA

Chcete dobýt nové trhy?
Vydejte se s námi na španělské veletrhy!

www.spanelske-veletrhy.cz
feriaboheemia@feriaboheemia.com

Nadané dítě?
Adhd?
Pas?

Theraplay CZ

Dětská psychologická poradna

Provoz internetových služeb pro Mensu ČR a její členy

zajišťuje společnost
PoweredBy, spol. s r. o.

Informujte se na e-mailu
info@poweredby.cz,
jak můžeme pomoci i Vám.
Tel.: +420 775 25 96 33

Zelené pahorky anglické

Zuzana Šimková, foto: Dagmar Srbová, Jana Middleton

Po ukončení téměř všech covidových opatření jsme se s Tomášem Blumensteinem, Janou Middleton a 45 dalšími mensankami a mensany opět radostně vydali na cesty – vzhůru do Anglie a Walesu.

Po noci strávené v autobuse nás uvítal ranní Bath – jedno z nejkrásnějších měst ve Velké Británii, které je na Seznamu světového dědictví UNESCO. Obdivovali jsme bývalé římské lázně, prošli se kolem katedrály se žebříkem plným andělů, lázeňských budov a opatství na náměstí The Circus a Royal Crescent s georgiánskými domy, pochutnali jsme si na „čaji o páté“, součástí kterého bylo pečivo scone s hustou smetanou a marmeládou. Někteří z nás se projeli na lodičce, aby si prohlédli místní flóru a faunu, a mnozí poprvé v životě na vlastní oči na břehu řeky Avon spatřili ledňáčka.

V dalších dnech jsme navštívili římskou pevnost a lázně Caerleon, kde se Mensa také zapsala do historie místní památky nyní již veselou příhodou, kdy při prohlídce římských lázní jedné z účastnic spadl mobil a místní průvodkyně musela do 2000 let starého bazénu vejít a mobil vytáhnout. Mobil to přežil a průvodkyně nakonec také! :-)

Poté jsme se přesunuli na poloostrov Gower na pobřeží s útesy, kde jsme kromě krásných písčinych pláží sledovali i balancování ovcí na útesech nad nimi. Wales je země, kde je více ovcí než lidí a nejvyšší počet hradů na světě v přepočtu na počet obyvatel. V pláštěnkách jsme navštívili mohutný Caerphilly Castle – vodní hrad ze 13. století se šikmou věží, který je součástí jedné z nejrozsáhlejších pevností ve Velké Británii. Proud vody črčely z nebe a bylo jí dost i ve vodním příkopu kolem hradu.

Prošli jsme Gower Heritage Centre – 800 let starý vodní mlýn se zvířecí farmou a řemeslnickými dílnami. Provázel nás zprvu hrozivě vypadající holohlavý muž s tetováním na 97 % těla (alespoň co jsme viděli), který nám v průběhu prohlídky farmy ukazoval dřevěný vlastnoručně zhotovený novotou vonící přístřešek pro hospodářská zvířata a s velkou něhou vyprávěl, jak sbírá vajíčka

kachen, zahřívá je v inkubátoru a pomáhá novorozenejším kůzlátkům na vratké nožičky. Zdání klame... i když... po práci zřejmě odjíždí na svém harleyi hlučně fandit oblíbenému fotbalovému týmu. :-)

Viděli jsme i další skanzen, tentokrát Welsh Folk Museum na předměstí Cardiffu, kde jsme se ponořili do historie života ve Walesu, procházeli jsme zrekonstruované staré obytné domy, které sem byly přemístěny z různých částí země, zemědělská stavení, škola, kostel, kovárnu i alžbětinský zámeček ze 16. století s krásnými zahradami.

Abychom viděli jednu z nejkrásnějších pláží v jižním Walesu v zátocě Three Cliffs Bay (zátoka Tří útesů), vydali jsme se kolem zříceniny hradu Pennard Castle zatrávněným územím plným divokých krav, které s velkou chutí okusovaly slanou trávu – zdejší půda je totiž pravidelně zaplavována mořem.

Další den opět nastal liják, který naše sympatická průvodkyně Anička nazvala laskavě drizzling, tedy mrholení (na další stupeň grizzling už našťastí nedošlo). Říčili jsme zrovna do národního parku Brecon Beacons, nejvyšších hor jižního Walesu. Plánovaný výstup tedy organizátoři odložili až na odpoledne, což se ukázalo vzhledem ke kluzkým kamenům jako velmi moudré a Pen y Fan (886 m), nejvyšší vrchol Kapradinových hor, jsme nakonec zdolali. Během strmého stoupání nahoru jsme, co nám síly stačily, obdivovali nádherné scenerie, malebnou krajinu s vysoko položenými vřesovišti, ledovcovými údolními a zalesněnými soutěskami. Odměnou nám kromě epesních výhledů byla i vrcholová prémie – ochutnávka bara brith (velšsky „kropenatý chleba“). Jde o chléb vyrobený ze samokypřící mouky ochucený tradičním čajem, sušenými rozinkami a směsí hřebíčků, zázvoru a skořice.

Pak už jsme se přesunuli do Cardiffu, hlavního města Walesu, kde jsme se prošli centrem města i viktoriánskými nákupními pasážemi a měli jsme dostatek času prohlédnout si Cardiff Castle – šlechtické sídlo z 19. století s mohutnými hradbami postavené na místě normanského hradu. Vstupní bránu chrání drak, v tomto případě milá socha dráčka. Velšané však používají i hrozivější ztvárnění draků. Červený drak je symbolem Walesu, takže byl k vidění na každém kroku.

Večerní setkání s waleskými mensany bylo velkým překvapením, hlavně co se týče (ne) komunikace mezi členy navzájem. Vzhledem k brutálnímu dodržování GDPR (General Data Protection Regulation, tedy Obecného nařízení o ochraně osobních údajů) si členové navzájem nepiší, ale veškerá komunikace jde přes „centrální mensovni úřad“, ani se nesetkávají, nemají žádné akce, nedostávají časopis, a to ani časopis Mensy International. Nechtělo se nám tomu věřit. Naši hostitelé naopak se zájmem vyslechli povídání o našich akcích, intranetu, Logické olympiádě, o jarním a podzimním setkání... a myslím, že nás také podezřívali, že trochu přeháníme. Povídání nad výbornou smaženou treskou s hranolkami, čerstvou tatarkou, mačkaným zeleným hráškem a koktejlem s ginem a brusinkami plynulo svižně.

V průběhu přesunu do Londýna byla velmi příjemným překvapením od organizátorů návštěva Oxfordu, kde byla v roce 1946 založena Mensa.

Poslední den jsme strávili v Londýně a stejně tak jako hladce plynuly vody Temže, my jsme na katamaránu z Embankment (nábřeží) pluli až do Greenwich, kde se část účastníků oddělila, aby si pobyt v Londýně prodloužila, a zbytek už zamířil k domovům.

Za týden jsme nachodili asi 130 kilometrů, takže jsem si kromě zážitků, tradičních sušenek shortbread a rýmy přivezla i slušnou bolest nohou, která mě ale po návratu do práce a na druhou směnu doma zase rychle přešla. :-)

Děkujeme Janě a Tomášovi za zorganizování tohoto skvělého poznávacího zájezdu a ostatním mensanům za příjemnou společnost.

IQ Olympiáda

Petr Mazal, foto: archiv soutěže

Na finále naší Logické olympiády nám pravidelně pomáhají i kolegové ze slovenské Mensy, organizátoři tamní IQ olympiády. Letos jsem měl možnost jim návštěvu i pomoc vrátit. Finále 11. ročníku IQ olympiády proběhlo 30. května v Trenčíně, záštitu poskytla mj. prezidentka Slovenské republiky Zuzana Čaputová. Předchozí ročníky probíhaly pod úspěšným vedením Daniely Metesové, letos došlo v hlavním týmu k obměně a hlavní koordinaci převzalo

duo Darina Peterková a Lucia Števančková; Daniela spolu s dalšími osvědčenými organizátory (Miroslav Macko, Marián Metes a další) i nadále působila v organizačním týmu.

Základní koncept IQ olympiády je velmi podobný naší soutěži, základní kolo probíhá online formou, nejlepší pak postupují do tří regionálních kol – Východ, Střed a Západ. Nejlepší z regionálních kol se pak setkají na celostátním finále. IQ olympiáda má ve srovnání s naší soutěží několik odlišností – je vypsána jen pro druhý stupeň základních škol, finále se účastní

cca 60 soutěžících a 20–30 organizátorů. Menší počet soutěžících (v provnání s našimi 200 + 50) organizátorům umožňuje pro finále vybírat nejrůznější atraktivní historická místa. Po zámku ve Smoleniciach a po Sobášnom paláci v Bytči jsme tak měli letos možnost navštívit starobylý Trenčinský hrad. Další odlišnost – nejen soutěžící, ale i organizační tým jsou rozpoznatelní podle triček, moje sbírka mensovních triček se tak opět rozrostla. Finále se skládá obdobně jako u nás z několika modulů – létající písmenka, písemný test, paměťový test, filmová ukázka aj. – navíc ale oproti Logické olympiádě obsahuje týmové aktivity. Soutěžící jsou rozděleni do trojic, vždy po jednom z každého regionu, a dostávají praktické úkoly. Letos měli např. vystřihnout z listu papíru co nejdelší pás, každý ze soutěžících ale mohl používat jen jednu ruku, takže týmová spolupráce byla nezbytná. Po ukončení soutěžní části měli soutěžící možnost prohlédnout si hrad a proběhla beseda s hudebníkem Martinem Madejem, který zároveň odmoderoval i závěrečné vyhlášení výsledků a předávání cen těm nejlepším.

Atmosféra soutěže byla tradičně skvělá, vše bylo dobře připraveno a probíhalo bez problémů. Nejen na dětech, ale i na organizátorech bylo vidět, jak si slavnostní finále užívají. Chtěl bych poděkovat organizátorům za pozvání i za velmi příjemný zážitek a popřát hodně sil do dalších ročníků.

Akce MS Prostějov

Ladislav Frankl, foto: Dana Blumensteinová, Ladislav Frankl

Když je v Prostějově hezky, tak pořádáme letní venkovní akce. Zatím jsme letos zkusili discgolf, minigolf, hrátky v bazénu, bylo třešňobraní, grilovačka a plánují se další aktivity.

Poučení z krizového vývoje

aneb mensovně-nemensovní rodinný pobyt v Petříkově pod Sněžníkem

Hana Druckmüllerová, hana.druckmullerova@mensa.cz

Letos v únoru mě napadlo, že bych ráda po skončení svého pracovního záprahu v květnu vyrazila někam na týden, ideálně s dalšími rodinami, proč ne třeba mensovními. Jak to nakonec dopadlo? Poněkud jinak a vlastně dobře, ale bylo to pro mě jako organizátorku emočně náročné a vím, že to příště chci jinak. A protože chybami se člověk učí, nabízím vám teď své chyby k poučení. Jména všech osob, se kterými to nedopadlo, jsou záměrně změněna a napsána kurzivou.

Zarezervovala jsem chalupu Pod Sněžníkem na Dolní Moravě. Měla jsem její popis co do pokojů a domluvu na deadline na potvrzení. Rozjela jsem dotazník ohledně termínu, dala jsem ho na Facebook do skupiny MS Brno a Mensanů v koroténě, poslala jsem ho osobně několika mensovním rodinám. Největší úspěch měl termín v květnu s dvěma rodinami, říkejme jejich zástupcům *Petra* a *Jitka*. Vypsala jsem akci v tomto termínu, inzerovala ji stejnými kanály, a ještě pár konferencemi. Napsala jsem i odstaveček do časopisu. Přihlásila se mi jen *Zdeňka* s rodinou.

Chybou z mé strany bylo, že jsem neinzerovala konkrétní cenu ubytování – jenže já jsem ji neznala, platilo se za celou chalupu paušálem a já jsem chtěla akci dělat neziskově, ale i beze ztráty. Až později, když mi teklo do bot, mi paní z chaty nabídla i cenu za osobu. Průběžně jsem si psala s *Jitkou* a ta mi psala, že z finančních důvodů může jet jen při plné obsazenosti. Slíbila

jsem jí, že na tom zapracuji. S *Petrou* jsem moc nepočítala, na zprávy mi odpovídala sporadicky a neurčitě. Blížil se deadline a já teprve pochopila, že mi do té doby článek v časopisu nevyjde. To byla blbost začít to organizovat v únoru. Začala jsem panikařit a sháněla jsem další rodiny po vlastní ose, především mezi domškoláckými rodinami. Sehnala jsem na plný počet. Nadšení na mé straně i jejich, aspoň to tak vypadalo.

Spočítala jsem částky, co mají poslat, rozeslala e-maily. Načež se ozvala *Jitka*, že jsem se moc dlouho neozývala (byly to dva týdny) a že už v tom termínu něco má. Ozvala se i *Zdeňka*, že nechtěli jet na celou dobu, a když musí platit jen celou dobu, tak to ruší. Zbyly jsme tři rodiny, my, Maruška a Gabča, Gabča už stihla i zaplatit na mensovní účet, z Mensy jsme zbyli sami. Už jsem se chystala celou akci odpískat, když mě napadl poslední nápad a napsala jsem Marušce s Gabčou, jestli nepojedeme sami někam jinam a Mensu už do toho nebudeme tahat.

Sáhla jsem do záložek a nějakým zázrakem na mě vyskočila uložená chalupa Baletka v Petříkově v Jeseníkách (pro štouravé v Rychlebských horách), která má pokoje přesně tak, jak jsme potřebovali.

Paní na Dolní Moravu jsem se omluvila, a ještě ten večer jsem začala jednat s paní do Petříkova. Dokonce jsme posunuli i termín na jiný, který nám sedl ještě více. S Gabčou a Maruškou jsme se domluvili na šest dní, naše rodina chtěla více a na můj dotaz nám paní ubytovatelka dala další dvě noci za dva tisíce. To je rozumná cena, i kdybychom tam měli být sami. A rozjela jsem další kolečko nabídek kamarádům, kdo by se k nám přidal na víkend. Přidal se Staňa Wolf s Vaneskou a do poslední chvíle nebylo jasné, jestli se nepřidá i *Petr* s dcerou. Nakonec proběhla naprosto úžasná a pohodová akce dvou nemensovních rodin a nás a po nich akce s mensovním obsazením naše rodina a Wolfovi. Neztratili jsme se cestou na Ztracený vodopád, realizovali spontánní akci SIGu Natura na říčce Branné, vystoupali na Smrk (čímž jsem si naplnila své ambice ukázat dětem hraniční patníky a místa, co znám z dětství), naše čtyřletá dcera se velmi zlepšila v jízdě na kole, hlavně z kopce, sedmiletá zase ušla tolik, co nikdy předtím, opekli jsme plno špekáčků, děti se večer po koupání vyhřívaly v jídelně u kamen, kde jsme si topili dřevem, a poslední večer jsme dokonce pili pivo donesené v džbánku z nedaleké hospůdky. Všichni účastníci byli nadšení, děkovali mi za zorganizování akce, i naše rodina si akci moc užila.

Určitě ještě něco někdy zorganizuji. Ale jestli to bude přes Mensu, tak:

- vypíšu akci mnohem dříve, na květen třeba v listopadu
- ANO nebude ANO, dokud nebudu mít na mensovním účtu nevratnou zálohu, vrátím, jen když za sebe seženou náhradníka
- nějakým způsobem rovnou stanovím cenu za osobu nebo za lůžko s tím, že cena může ještě klesnout, ale horní limit bude znám.

Co ještě? Poradíte mi, ostřílení pořadatelé? Nebo je na to někde návod?

Účastnice akce na skále Kovadlina nad Brannou, foto: Stanislav Wolf

From the ExComm: experiencing Mensa face-to-face...

Jacek Cywinski, Mensa international Treasurer. Reprinted from the Mensa World Journal, 8/2022, issue 115.

Hello team!

While I have no update on audited financial statements at this stage, I would like to talk about Mensa functioning in a Covid era. After being on the Executive Committee (ExComm) since November 2019, I actually didn't have an opportunity for a face-to-face meeting until the end of March 2022 when the ExComm had a meeting in London. It was a bit challenging to fly from New Zealand for just three nights or so, but the meeting was a very fruitful one. Our schedule was packed with many discussion items and brainstorming.

It was very busy – you can read the minutes from the meeting which have a whopping 30 pages. I thought that online meetings would do, but

actually, through face-to-face interaction we were able to progress so many matters, and what's important, we were able to do that more quickly and thoroughly. That's why I can't wait for the IBD in Montenegro at the beginning of October, as I believe that having a real full-time meeting after three years would help us to move our organisation forward.

Mensa is all about interaction between Mensans. If you are hesitant about whether to attend a face-to-face Mensa meeting, that's natural. However, I would say that it's high time to get back to what Mensa is all about: member-to-member interaction. If you want to get a proper Mensa experience, I highly recommend that you come to Montenegro, EMAG, AMAG or go to your National Mensa events.

If you haven't been to a Mensa gathering, you may be reluctant to attend a big gathering, which is fair enough. However, the bigger the gathering the better, trust me.

On a private note, on top of my day-to-day job, I have been focusing on psychological research (Researchers' degrees of freedom) and taking care of my orchids. I can't wait to see my parents later this year as I haven't seen them since 2019.

Thank you for your attention. I will be back later this year to update you on finance and the budget for 2023.

Hopefully, I will see some of you in Reno or Montenegro. If you see me around, don't hesitate to approach me and say hi. Take care!

Recruiting Expertise

Reprinted from the Mensa World Journal, 8/2022, issue 115.

Australian Mensa has a proactive recruitment programme, which encompasses marketing and testing. It is headed by Teresa Wong, who is based in Sydney and has developed an initiative called Australian Mensa School Affiliate (AMSA), where schools can become affiliates after approval of their objectives in fostering intelligence and giftedness. AMSA schools also encourage their students to apply for testing at a discounted rate, so Australia has enjoyed renewed success in recruiting eligible candidates.

From attendances at European Mensa Annual Gathering (EMAG) development committees, Teresa learnt of other Mensa nations' efforts in school recruitment. As the Australian membership is comprised of approximately 30% child members, she was keen to promote to schools.

Australian Mensa (AM) believes that traditional advertising is no longer very effective, so developing brand awareness at grass roots is essential. Expanding Mensa membership now requires innovative online strategies.

Having negotiated and promoted Mensa in the Australian TV series, Child Genius (initially a British initiative), Teresa was shocked that 70%

of parents of Child Genius applicants were totally unaware of Mensa's existence. Commercial programmes may not always reflect Mensa's objectives, but they do enliven public interest.

Crimson Global Academy (CGA) is an international online school for high achievers and became an AMSA affiliate in 2021 because some Australian Mensa students were already attending, and its founder was a New Zealand Mensan. CGA promotes Mensa to their students on the 'About Us' page www.cga.school/au/our-school and in their blogs.

Parents were delighted as a good number of our students have since taken up courses and CGA's 10% discount on their highly-regarded courses.

The CGA webinars are well received via AM's Parents Facebook pages.

Recently Teresa was instrumental in securing a total of AUD 100,000.00 in scholarship funds, which CGA is offering for free tuition to some 20 students. Courses are worth around \$5,000 each and candidates apply to CGA directly. There are no conditions attached, other than candidates being current members of Mensa.

Should the results of this scholarship be successful, CGA is willing to roll out scholarships worldwide to Mensa nations! Contact Teresa if your nation is interested.

It was MIL's LEAP (Leadership Exchange Ambassador Programme) initiative that inspired Teresa to become Australian Mensa's Recruitment Officer.

She also grew to appreciate how other nations used technology to reach remote members. So Zoom was introduced to AM, long before it was needed for social distancing!

If you wish to know more about the AMSA recruitment initiative, and the potential CGA scholarships for your child members, please contact Teresa Wong: recruitment@mensa.org.au

SIGHT – a 'flower-power' experience

Vendela Normark Granetoft, Mensa Sweden. Reprinted from the Mensa World Journal, 9/2022, issue 116.

For years I had dreamed of going to the Netherlands during the 'tulip bloom'. To see those fantastic, sumptuous fields in all their magnificence of colour, and being completely surrounded by flowers; to glide on a bicycle at a slow rolling speed along the canals, and embrace to be overwhelmed... it was time for me to put dreams into action!

I contacted SIGHT in the Netherlands and asked if there might be any local Mensans wanting to hang out for a bike tour or meet for a chat. And maybe if there were suggestions on good accommodation. I had discovered with dismay how Easter-celebrating tourists made the hotel prices rise to a level jeopardizing the entire trip.

Henkhenk (co-coordinator of the Mensa International SIGHT programme) responded very promptly to my email and extended my request to SIGHT volunteers. How lucky I was!

Daan lived in a tenant-owner association and suggested a stay in the guest apartment

in his house that could be rented for a very reasonable amount of money – perfect! He also helped me with where I could rent a bike and with invaluable information on how I should behave along the bike paths in the Netherlands.

In total, I met four different Mensans of varying ages that really gilded my journey. Imagine the luxury of having the city explained to you in a lasting city walk, and being able to pay a visit to a farm (running their own cheese production) where one of the Dutch Mensans worked. Generous people who shared their company and time!

Even though these persons were previously completely unknown to me, the feeling of affinity soon appeared in the meetings. Different life stories and different conditions, but that red, Mensan thread was so clear. 'How very Mensan of you' became a frequently used expression when we laughed at recognition factors.

Heading home, I brought memories for life and a slight exercise pain in my arms from manoeuvring the heavy bike in the intersections to be able to follow another flower field, another canal. I just could not get enough of all the beauty.

SIGHT is a valuable benefit we have within Mensa, and I would like to recommend it. Maybe something you want to use when you travel yourself? Or do you want to contribute with local knowledge for those who visit your country? This is enriching from both perspectives with the opportunity for exciting meetings and new friends.

SIGHT is an acronym meaning Service for Information, Guidance, and Hospitality to Travellers. SIGHT connects Mensans who want to meet other Mensans. Some travel themselves while others give advice to travellers.

From the ExComm: get in on the adventure

Chris Leek. Reprinted from the Mensa World Journal, 9/2022, issue 116.

I had a struggle deciding what to write about this month, given all the activities currently underway.

I could talk about the project to develop an adaptive IQ test for Mensa entry qualification – a test where each candidate gets an individualised sequence of problems, bringing significant benefits over current ‘paper’ tests. Put on hold during Covid lockdowns, this is now back on track. Then there’s the Global member directory, and CRM system Mensa International is planning to implement. Having surveyed National Mensas to identify the range of different systems currently in use, we have been reviewing our functional requirements with an external consultancy, specialising in systems for not-for-profit organisations, to shortlist a technology partner to work with.

However, you will hear plenty more about those as the projects progress, so I will talk instead about members and events (and a conversation I had recently with a couple of Chief Executives).

In common with many Mensa groups around the world, my own national Mensa, British Mensa, runs a varied programme of events in addition to supporting members with creating their own. There are, of course, our Annual Gatherings, which take place in Ireland, Scotland, England and Wales and provide an extensive timetable of activities for attendees to participate in.

Always thoroughly enjoyable, these provide a wonderful opportunity to catch up with other Mensans and have some fun in the process.

Mensa at Cambridge is a four-day conference, attracting members from various countries,

where high-profile speakers are invited to present on a pre-selected topic. The subject this year is “The Affects and Effects of the Virus” and our stellar line-up of speakers includes representation from academia, law, finance and education. Based in the scenic surroundings of Sidney Sussex College, Cambridge, it is sure to be a fascinating event (and speakers are warned in advance they will face some searching and insightful questions from their audience).

Designed for our younger members, the “Future Paths” Conference provides young Mensans with expert advice on the Oxbridge admissions process, as well as motivational speakers talking about various professions. Participants in the event, taking place at Worcester College, Oxford, should find it incredibly useful as they explore their university options.

Returning to that conversation I mentioned – not an event that we run, but one we both sponsor and enter a team into, is the CGI UK Challenge. Described as the “World’s leading team building event”, this annual event, in which up to 130 teams compete, provides a platform through which individuals can develop valuable skills and delivers lifelong memories and a strong sense of achievement for the participants. During seven stages, over three (long!) days, teams are presented with a series of serious mental and physical challenges (running, swimming, cycling, kayaking, combined with a range of intellectual tasks to solve en route). This year’s challenge took place on the Isle of Man, whose terrain provided a beautiful, natural, adventure playground.

For one of the stages, chief executives of the

companies and organisations participating are invited to join their teams, so I joined Team Mensa tackling the challenges in that stage. That evening Cath Hill (CEO of British Mensa) and I were chatting with other CEO’s. The ‘Mensa’ name was well recognised, and respected, by them but the first two we talked with both, independently, suggested ‘You will surely do well on the intellectual challenges [quite right!] but won’t your team struggle with the physical challenges?’. We very quickly disabused them of the idea!

One of the great things about Mensa is the variety in our membership. Yes, we have in common an IQ measuring in the top 2 %, but aside from that, members bring an enormous spread of skills, interests, and backgrounds. Between them our six team members had interests including performance arts and putting on improv shows, cooking, astronomy, philosophical debate, but also running half marathons, hill-walking, martial arts, cycling, competing in triathlons – and the team certainly proved that Mensans can combine both brains and brawn.

To quote one of the team talking right after the event “Physically, mentally, emotionally gruelling, but I had such a great time; I felt I had learnt so much, and had such a great opportunity to bond with such a great group of people from really different backgrounds, but we are all Mensans and that has been the main thing that brought us together and allowed us to go on this great adventure”.

Mensa provides plenty of opportunities – be sure to join us in some of the adventures...

The long-awaited Irish Mensa annual gathering

Judy Hewitt, Irish Mensa. Reprinted from the Mensa World Journal, 9/2022, issue 116.

After two cancellations due to the Pandemic, organiser Anthony Phelan breathed a sigh of relief when IMAG 2020 in Waterford finally took place in 2022. Many of the IMAG regulars from both Ireland and abroad attended, along with several new IMAG-ers for some of whom it was not just their first IMAG but their first Mensa event.

While during the weekend many social events were held, the Financial and Committee reports were made available to members and an open Q & A session was held at the end of the meeting.

All in all, it was a very positive meeting, and “we were delighted to be able to recognise our members who undertook volunteer activities in the organisation throughout the year.”

The activities started on Friday morning with a tour of Viking sites within the city, while a guided walking tour in the afternoon introduced us to the main part of the city centre, taking us to the less well-known locations, up side-streets and behind more modern buildings.

Next was Reginald’s Tower, a structure that has had many functions over its 800-year history, including a mint, a prison and family home. The craft beer event that followed turned out to be, not just a beer-quaffing session, but an educational tour with explanations of the

processes, the history of brewing in the area, and the ingredients.

The Friday night Icebreaker featured the traditional Icebreaker game, designed to get people to meet one another and encourage new participants to meet those who have been attending IMAGs for rather longer. The game this year was based on the current Wordle craze and helped by generous Guinness consumption, caused much hilarity. Late night poker followed and continued well into the early hours.

The Saturday morning parkrun to blow away the previous night’s excesses saw a small group running the picturesque course through the Waterford Nature Park, returning to the city centre in time for the Waterford Crystal tour. Here the glass is made, blown and cut on the premises and the glassware is exquisite. A lecture on Waterford history and the now-ubiquitous Escape Room visit rounded off the morning.

Waterford Treasures of the Viking Triangle, the Medieval Museum and Bishop’s Palace started Saturday’s afternoon programme, followed by a treasure hunt to locate features around the city. IMAG’s trademark pubcrawl then took us to several excellent establishments, after which a quick change into glad rags for the Gala Dinner prepared us for the evening’s festivities. Sunday’s coach tours included a trip on a heritage railway, a visit to a former copper mining area and a guided tour of an Irish country house.

In the evening, there was a choice of three restaurants for dinner, after which a light-hearted quiz awaited us back at the hotel. Monday saw visits to two new museums in the city, then it was lunch and farewells.

Huge thanks to Anthony and all his helpers for the weekend – it was worth waiting for!

IMAG happens on the May Bank Holiday weekend and next year we have the 50th anniversary of the founding of Mensa in Belfast to celebrate – do join us!

Genetická genealogie – pohled laika ze SIGu Seberozvíjení

V rámci (SIGu) Seberozvíjení občas věnuji čas něčemu, co mě zajímá, i když to nemám moc v plánu použít. Už dávno vím, že i tak se mi čas věnovaný něčemu pro mě nepraktickému může vyplatit – synergií s jiným oborem, s chápáním v širším kontextu nebo mě daný obor zaujme. Přesně tohle byly důvody, proč jsem se v sobotu 11. června účastnil akce „Setkání genetických genealogů v Brně a 200. jubileum G. J. Mendela“. Omluvte případné nepřesnosti v textu, jsem stále laik. Nejsem zatím ani příliš kovaný v klasické genealogii (na základě matričních a jiných písemných dokumentů). Máme přes 1200 lidí v rodokmenu, nejstarší z konce 17. století, ve své otcovské linii jsem v 18. století.

Co mi dala (klasická) genealogie aneb proč genealogii věnovat čas

Různé výzkumy naznačují, že opuštěné děti nebo „jen“ děti „bez“ otce mají o něco málo horší celkové výsledky. Tak nějak to souvisí s tím, že člověk pro případ potřeby, nebo dokonce nouze nemá tak dobré zázemí. A asi to souvisí také s tím, že mu chybí i jen kusé informace o předcích, rodičích, prarodičích a jejich životní zkušenosti a znalosti.

Celkem mě překvapilo, že i když pocházím z úplně a přinejmenším nadprůměrně harmonické rodiny, informace, které jsem vyčetl z matrik, mě stejně obohatily a víc sepjaly s rodným krajem. Dokonce bych řekl, že člověk je víc hrdý na svůj původ díky nepřímo zmiňovaným utrpením tehdejšího života. Při doslova detektivní práci se člověk mimoděk učí část historie a díky vztahům předků získává osobnější vztah k událostem minulým. Zvláště když si prostě některé události (jako stěhování předků) dá do souvislosti se zákony, např. v souvislosti s nekatolíky. Je nucen se učit samozřejmosti tehdejšího života (např. plnoletost ve 24 letech, výjimky na sňatky před tímto věkem nebo výjimky na sňatky

mezi vzdálenými bratránky). Učí se obvyklosti typu rozestupy mezi sourozenci, a když je rozestup kratší než nějakých 20 měsíců, obvykle předchází sourozenec zemřel v kojeneckém věku. Každý potomek má svůj význam, protože se člověk dočte povolání rodičů, které se v průběhu času mění, takže pár doslova renesančních lidí v rodokmenu máme. Mám v rodokmenu i zajímavosti typu, že jedna z dcer dostala jméno po jedné své zemřelé sestře a vzala si vdovce/švagra po své druhé zemřelé sestře. A to jsou pořád jen střípky, plno zajímavých detailů se někde skrývá – např. proč se v tehdejší době tak moc stěhovali i s mnoha dětmi? Navíc plno předků čeká na své objevení. A co člověk, to nějaký život – a my se dozvíme jen střípky.

Setkání genetických genealogů

Na setkání jsem vstupoval bez přípravy a o genetické genealogii jsem předem věděl zhruba toto: přes DNA se hledají předci.

Pro genetickou genealogii se čte pár částí, desítek, nejvýše stovky částí DNA, které mají lidé mezi sebou odlišné (většina částí DNA je mezi lidmi stejná a valná většina je stejná i s opicemi...). V databázi stop z míst činu je nějakých 230 tisíc vzorků na dnešní dobu nevalné kvality. České dobrovolné projekty se pyšní tisíci vzorky, což není málo. Celosvětově vzorky DNA už umožňují dohledání neznámých otců, i zemřelých, propojování rodů nebo konstatování, že jsou na sobě nezávislé... ve smyslu např. Y chromozomu. Protože jinak se dá říct, že všichni jsme gogo, lidé jsou spolu natolik spřízněni a v minulosti bylo tak málo lidí, kteří do dnešní doby mají potomky, že nějakého společného evropského předka máme tuším nejspozději 600 let zpět, celosvětově tuším 2000 let.

Genetická genealogie je užitečná tam, kde klasická genealogie končí. Ať už z důvodu, že se ještě matriky a ani jiné použitelné záznamy

nevedly. Nebo z toho důvodu, že se matriční záznamy nezachovaly, především z důvodu požárů matrik a far.

Samozřejmě má genetická genealogie své limity. Pokud máte v rodokmenu dobře ukryté kukaččí vejce, není úplně triviální je odhalit. Pokud původní rodová linie nemá pokrevní potomky, asi je přímo nemožné pak dál pátrat hlouběji do historie. Naopak nevlastní sourozenci při pátrání pomocí genetické genealogie svým způsobem pomáhají (vysvětlení by nebylo krátké).

Vývoj genetické genealogie jde relativně rychle, usuzuji z toho, že teprve před pár lety se objevil komerčně test na Y chromozom. Aktuálně můžete běžně dělat testy přes Y chromozom, které se dědí po otcovské linii. A protože je zvykem po otcovské linii i dědit a neměnit příjmení, dává smysl to spojit. Zde se můžete zapojit do projektu: gap.genebase.cz (ale pamatujte na své příbuzné, jestli s vaším zapojením do projektu souhlasí).

Podobně dlouho dostupné jako testy Y chromozomu jsou testy na autozomální DNA. „Zachycuje ve svých výsledcích původ všech linií předků v nedávné minulosti, tedy není omezen na konkrétní rodové linie. Vzhledem k exponenciálnímu růstu počtu předků jedince v jednotlivých generacích (2, 4, 8, 16...) se ovšem již v případě nejbližšího společného předka před 6 a více generacemi (tj. přibližně 200 lety) stávají segmenty DNA společné dvěma jeho dnešním potomkům tak malé, že jen na základě jejich shody přestává již být možné spolehlivě prokázat nedávný společný původ, a tedy i relativně blízkou příbuznost zkoumaných osob. Těmito testy lze však srovnáním v databázích obvykle získat největší množství osob se sdílenou částí genetické informace, což jej činí mezi veřejností nejpobulárnějším typem testování.“ zdroj: mensa.click/qn

Výrazně déle dostupná mitochondriální DNA se dědí po ženské linii. Dále se testy liší „mírou podrobností“, z přednášek jsem pochopil, že z finančních důvodů se dělají nejdříve levnější testy, které se dle výsledků potvrzují podrobnějšími testy. Rozhodnout, které výsledky podobnosti dále prověřovat, a se kterými neztrácet čas, není vůbec triviální. Nicméně není špatné se držet všeobecného pravidla s anglickým názvem: „low-hanging fruits first“ – něco jako nejdříve prověřujte ty snadnější případy, kde je vyšší šance na snadnější postup. Tedy raději prověřit nejdříve o něco menší shodu v DNA, ke které má daný vlastník DNA i rodokmen, než prověřovat nejslibnější shodu DNA bez rodokmenu. Co je to snadné, to už se liší. Někdo nechce pátrat v zahraničí, někdo naopak hledání v USA preferuje. Někdo má jako hlavní kritérium délku nejdelší shody, někdo něco jiného.

Je to dobrá cesta?

Přednášky byly velmi zajímavé, zábavné, napínavé a detektivní podobně jako klasická genealogie. Je to celkem pracné, mnoho shod je falešně pozitivních, i naopak falešně negativních. Nadchlo mě to, ale jsem skeptik.

Zaprvé i když dle zákona mohu rozhodovat za svou DNA, nezdá se mi to správné, protože rozhoduji z principu i za své sourozence, rodiče, děti i vzdálenější příbuzné.

Zadruhé tu máme ošklivé příběhy zneužití dat z dávné minulosti (například Židé se kdysi účastnili sčítání lidu pod nějakým zákonem, následně se zákon změnil a údaje ze sčítání se „efektivně“ použily). Máme tu i relativně nedávné překvapivé změny – víte např. o tom, že od minulého roku má každý

lékárník přístup k lékům, které berete, pokud jste nedali včas nesouhlas? Proto si myslím, že mé obavy jsou odůvodněné a nemyslím si, že je rozumné tak osobní informace, jako je DNA, sdělovat komukoliv, i když současné zákony je chrání. Těžko říct, jaký důvod nebo „veřejný zájem“ přišť převládne, aby ospravedlnil omezení ochrany; zajisté postupně, ale za to často i zpětně. Zajímejte se, co kdysi bylo trestané (nevěra byla trestaná, učitelé nesměli mít děti, v Číně byl omezen počet dětí), co někde ještě/už zase trestané je (konzumace drog, potrat) a co padá za návrhy zákonů. Koho by před dvěma lety napadlo, že bude zákaz vycházení, zákaz opuštění okresu nebo zákaz jít na pohřeb vyjma tuším 10 lidí?

A s těmito riziky budeme sdílet DNA, která

nějak, zatím přesně neznámo jak, ovlivňuje naše zdraví a vlastně i svým způsobem chování. Znalosti, zkušenosti se v tomto oboru mění každým rokem. Co bude za 10, 20 let? Najdou se geny pro „neposlušnost“? Vlastní názor? Schopnost jít proti proudu? Bude chtít někdo někoho i proti jeho vůli zachránit? A tendenci zachraňovat proti vůli „zachraňovaných“ projevilo nejen během covidu plno lidí. Budou se lidé přijímat na základě DNA vzorku, kde se budou zjišťovat predispozice k nemocem, ale i takové vlastnosti jako výdrž, nezdolnost?

Asi si nechám zajít chuť, mně to za ta rizika nestojí, zůstanu u klasické genealogie. Na druhou stranu chápu, že někdo má potřebu najít svého rodiče či má jiné důvody. Jen myslíme na to, že naše DNA nepatří tak úplně jen nám a že rozhodujeme i za jiné.

Testování

Kristýna Mothejzíková

Do e-mailové schránky mi dorazila zpráva, že se hledají dobrovolníci z řad mensanů pro kalibraci budoucího nového IQ testu pro dospělé. Přepadly mě rozporuplné pocity – bylo by skvělé si zase po sto letech nějaký test zkusit, ale co když zjistím, že mi hlava za poslední roky zlenivěla a mozek připomíná vlašský ořech spíš svojí velikostí, ne vrásněním záhybů? Ztratím naráz sebevědomí i členskou kartičku? Nechala jsem e-mail několik dní uležet. Není potřeba se do toho hrnout, na skok do katastrofy je vždy dost času. Navíc – kdo ví, jestli budu mít ten den čas, jestli zase nebude doma někdo marod a jestli se vůbec nějak na místo testování dostanu. Ale aspoň tu dopravu bych si zjistit mohla.

No, a tak jsem se začala víc těšit než děsit a pak byl najednou den D. Projel přes Prahu z jihu na sever nebyla žádná idylka, holt pátek odpoledne, ale povedlo se, milý pan vrátný u CIIRC u mi poradil cestu spleť chodeb a pak už jsem se vznášela kolem dveří s cedulkami institutu informatiky a kybernetiky a připadala jsem si, jako že sem přesně patřím a není o tom pochyb. Lucie Měchurová, která tam opravdu patří, mile uvítala mě i další zpozditel dobrovolníky, nabídla pití a sušenky jako povolený doping a uvedla nás do volné zasedačky. Pak nás uvedla i do problematiky kolem nového testování, rozdala papíry se zadáním úloh a odstartovala náš závod s časem.

Představovala jsem si to jinak. Říkala jsem si předem, jak pěkně posvištím, záluďné úlohy přeskočím, abych jich prošla víc, nebudu se zdržovat nebo zasekávat. No ale byl pátek odpoledne. Než jsem se vzpamatovala, byl konec časového limitu. Cítila jsem se prachbídne, sušenky nesušenky, nebylo to ono. Útěchou mi bylo to, že výsledek se nedozvím, že nikdo můj už 11 let starý test IQ nebude přehodnocovat a že už začíná víkend. Teď s odstupem času už pocít totálního selhání opadl, zase hledím na vlašské ořechy laskavě a s chutí. Na celkovou podobu testu jsem hodně zvědavá. A až bude hotový, asi mi ho půjdu zkusit – ale ne v pátek odpoledne.

Projekt Synapse

Kateřina Emer, vedoucí projektu

Cílem projektu Synapse podpořeného Nadací RSJ je uspokojit poptávku škol po nezávislé vnější zpětné vazbě, systémovém pohledu a srovnání, zejména v souvislosti se zaváděním opatření na podporu silných stránek a ochranu duševního zdraví. Asociace freelancerů ve školství z.s. (AFREŠ) se v něm zavázala během dvou let (květen 2021–duben 2023) zvýšit dostupnost externě působících expertů ve školství, a to především skrze školení mentorů škol – konzultantů vyváženě inkluze. Projekt od 6. června 2022 pokračuje jako Synapse II.

Mentori projektu pomáhají školám nastavit podporu na všech úrovních učení (včetně žáků nadaných) a vytvořit bezpečné prostředí pro všechny. Projekt nabízí vážným zájemcům volná místa ve formativním

školení mentorů škol. „Jsme tým a společně pomáháme hledat silné a slabé stránky školy, vyjasnit si priority a vizi školy, nastavit prvky podpory nadání v souladu s harmonickým rozvojem žáků a vytvořit bezpečné prostředí pro žáky a učitele,“ vysvětluje úkol mentorů škol jedna z nich, Marie Kašparová.

Ve druhém roce projektu budou absolventi školení a další odborníci AFREŠ z.s. vytvářet a ladit nástroje pro terénní práci na školách. Tyto pomůcky se zavázali poskytnout i partnerským institucím ze státní a neziskové sféry v rodícím se systému podpory tak, aby byly ve výsledku dostupné ve všech regionech a aby mohly přinést konzultační služby čerpat školy všech stupňů (od mateřské po střední).

Jedním z připravovaných nástrojů jsou Modely vyvážené inkluze. Za pomoci návodu uvedeného na stejnojmenné webové stránce si je školy mohou převzít samy zcela zdarma nebo mohou požádat o podporu při proměně školy absolventy Synapse.

Odkazy:

sites.google.com/view/modely-vyvazene-inkluze

projektsynapse.cz

afres.cz

INZERCE

VYTVORTE SI VLASTNÍ NÁDOBÍ A DÁRKY NA VÁNOCE

**Kurzy výroby užitečné
keramiky pro děti a dospělé.**

Informace a objednávky:

www.keramista.cz

tel.: 737 926 633

Praha 11 u metra Háje.

Parkování. Začínáme v říjnu.

Jak je prima mít doma dyspraxika: Plovoucí encyklopedie

Hana Kotinová

Bude to jen pár příhod ze života. O tom, jak je někdy talent zajímavě vyvážený směrem k trablům všeho druhu. Dyspraxik je osoba krajně nešikovná. Dejte mu do ruky cokoli, za chvíli to spadne. Postavte mu cokoli do cesty, šlápne na to, nebo se o to prostě přerazí či zakopne. Nůž v ruce? V sedmi z deseti případů se řízne. Kombinováno s životním štěstím typu „když něco hledám, je to na tom posledním prohledaném místě.“ Občas je to i k smíchu, občas k pláči.

Ať si kdo chce, co chce, říká, nejlepší relax je ve vaně s horkou vodou a knížkou v ruce. Když se tak můžete na hodinku hezky ponořit, na nic nemyslet, nikdo vás nehoní s nějakým úkolem, neshání vás ani telefonem, ani mailem, jste po dobrém obědě. Tak tedy začnete napouštět vodu do vany. Znáte to, než se napustí přiměřená vrstva vody, je dno vany studené a tudíž trochu nepohodlné. Takže čekáte, a protože na cokoli čekáte docela neradi, to čekání si něčím zpříjemňujete. V dnešní době je na to nejlepší počítač připojený k internetu. Zakoukáte se tedy do monitoru. Tohle si dočtu a pak

ještě kouknu sem a... ježkovy voči, vždýt já napouštím vanu! Pozdě. Vaše denní dávka teplé vody už protékla kanálem. No ale řekněme, že zábavě odoláte včas. I tak se na ten relax můžete těšit ještě pěkně dlouho. Ne vždy se vám totiž povede namixovat si správnou teplotu hned od začátku. Au, to pálí, budu muset počkat. Studenou přidat nemůžete, vana je skoro po okraj, plýtvat vodou a jen tak kus vypustit nechcete. Čekáte, čekáte, hltáte další zprávy na počítači a voda zatím stydne a stydne, až... sakra, co se stalo, že se dneska neohrála voda? Je to nějaký moc studený!

Ale pojďme k ideální variantě. Tak tedy – napustili jste si vanu přiměřeně teplé vody, ponořili jste se do ní, je vám fajn, berete do ruky knížku, ponořujete se do textu, ze začátku vás to baví, pak však ale začne působit příjemná teplota vody, tělo zpracovává ten dobrý oběd, čtení začíná být lehce unavující, světlo v koupelně není nijak výrazné. Na chvíli zavřete oči... ŽBLUŇK! Ty pitomče, cos to zase udělal! Taková hezká knížka, bože, proč jsem takový nešika... line se z koupelny a já mám jasno. Další utopená knížka. Naštěstí ještě topíme, to do rána uschne.

Multitasking podruhé aneb jak jsem překonávala rekord

Hana Kotinová

Již potřetí jsem se letos zapojila do soutěží organizovaných jako Olympiáda duševních sportů, v originále Mind Sports Olympiad. Kdo ví, možná je to naposledy, kdy se tahle akce organizuje v online režimu a kdy se jí tedy účastním, protože strávit na konci srpna týden v Londýně bylo prostě vždycky nad moje (hlavně) časové možnosti. Na prvním ročníku jsem se účastnila patnácti turnajů a skončila na pro mě skvělém 79. místě v Pentamindu. Pentamind je soutěž pro všestranné hráče, jako jsem já, kam se započítává nejlepších 5 výsledků ze všech soutěží. Ve druhém ročníku už jsem byla o dost odvážnější. Hrála jsem všechno, co jsem znala, i několik do té doby nevyzkoušených her. Celkem 42 turnajů. A hrát všechno znamenalo občas hrát více turnajů současně. Pravda, když se musíte soustředit na dvě věci najednou a celkově nemáte nějak moc času na přemýšlení, na výkonu se to asi dost odrazí. Kdybych si tak dokázala vybrat, co mi jde lépe, a druhý turnaj oželeť... jenže to bych musela přes rok aspoň trochu trénovat – a to se mi moc nedařilo. Ale i tak jsem si ten multitasking docela užívala. Kdy jindy se vám takový trénink poštěstí? A nakonec jsem se i udržela v první stovce.

V lednu jsem se dozvěděla, že letos bude dvojitá porce zábavy. Tedy že MSO bude

mít jak online, tak prezenční část. Prima, prezenční část se mě netýká, ale tu online si vychutnám. Sepisuju si, čeho všeho se chci zúčastnit, a vychází mi 50 turnajů. Takže zatímco loni jsem se jen přiblížila 45 hrám naší multiherní simultánky odehraným v roce 2014, letos to určitě překonám. Poměrně dost her se učím. Zcela poprvé hraju několik variant šachů, jednu variantu dámy, backgammon a k tomu přidávám i shogi a xiangqi, tedy japonské a čínské šachy, variantu hry Lines of Action a ještě další dvě hry, které prostě vypadaly zajímavě. V žádném turnaji nečekám medaili, ale doufám, že aspoň někde se mi povede se dostat do první poloviny. To je podmínka k získání bodů do celkového grand prix skóre. Hlavně se ale těším na současně hraní ve více turnajích, protože tohle obvykle podporováno není.

Dostat se do první poloviny v libovolné hře je dost náročné. Každou hru hraji především lidé, kteří se soutěžně věnují jen té a žádné jiné. A pak pár superborců, kteří jsou prostě dobří ve všem, nebo toho prostě nehrají tolik a celý rok intenzivně trénují. Já jsem od loňské MSO v podstatě žádnou z her v nabídce pořádně nehrála. Ale poměrně se mi daří dáma. Hraju všechny vypsané varianty a dostávám se do tabulky. Jupí!

Celková bilance? Odehrála jsem 51 turnajů, za 8 jsem obdržela výkonové body, 14krát jsem hrála více turnajů najednou a jen v pěti případech jsem dělila poslední místo či byla poslední. Srovnám-li s rekordem z roku 2014, kdy bylo simultánně odehráno 45 her, přičemž 31 bylo výher, 9 remíz a 5 proher, jsem spokojená. Svým způsobem jsem to dokázala také. A co bude další cíl? Z dalších intelektuálně náročných výkonů mě láká účast na MS v Mental calculation. Extrémní výkony asijských dětí, které jsou schopné během minuty sečíst správně 100 trojmístných čísel (mensa.click/ps), nebo během půl minuty vynásobit dvě pětimístná čísla a ještě i zapsat výsledek, jsou pro mě ohromným lákadlem. V rámci MSO jsem Mental calculation jednou absolvovala a byla to celkem povedená soutěž. Dokonce jsem zvládla najít výsledek i pár odmocninám z 6místného čísla (bez jakýchkoliv poznámek a mezi výpočtů na papír!). Jenže do takových věcí málokdo chce jít. Nezbyvá, než trpělivě trénovat s nějakým programem (máme třeba náš skvělý Abaku Lab) a časem si buď udělat výlet do zahraničí, nebo se jít odvážit přednášet o takovýchto věcech na některou z matematických konferencí a tam snad jednou najít podobně odvážnou a schopnou osobu.

Co je štěstí?

Tereza Cimburková

Kdy jsi byla nejšťastnější? Zeptala jsem se dcery, když jsem jí na přání vysvětlovala, proč pravidelně trávím čas v pozici bálásana. Nejsem žádná velká jogínka, ale pár základních ásan jsem si vzala za své. Kromě relaxujících šavásany je má oblíbená právě pozice dítěte, kdy se člověk cítí šťastně a bezpečně jako v mámině břiše.

Dětskou odpověď jsem teď i čekala. Přeci jen je jí dvanáct let, dopřáváme oběma dětem hodně kulturních i společenských zážitků, takže jsem očekávala buď koncert Vojty Dyky nebo společný čas u running sushi za vysvědčení. Chvilku přemýšlela, ale k mému překvapení neváhala mezi duševní a klasickou stravou, váhala mnohem hlouběji. „V roce 2018.“ Rychle jsem zapřemýšlela, kolik jí bylo, kde jsme ten rok byli, co se ten rok dělo, ale nic echt-zážitkového mě na rozdíl od ní ani po chvilce dumání nenapadlo. Tak jsem se zeptala.

„To ještě nebyl covid a válka.“

Odpověď byla tak jednoduchá, až mě zamrazilo. Došlo mi opět, jak moc i dítě chápe a cítí, co je na světě nejdůležitější. Bezpečí. Zdraví. Přestože nás ani covid ani válka na povrch v rodině nezasáhly nijak ve velkém, zasáhlo nás vlastně oboje, a hluboce. Přišli jsme o pocit bezpečí. O vnitřní klid.

Po prvotním únorovém šoku jsem se zapojila do místního dění a jedno dopoledne v týdnu vedla adaptační skupinu dětí věkově většinou prvního stupně základní školy. Dalo mi to mnohé, včetně základů dalšího cizího jazyka. Na ukrajinštině mě zaujala podobnost (i odlišnost) s češtinou, ale také s angličtinou. Nezapomenu na děti jako na skupinu, ale obzvlášť mi zůstane v srdci jeden klučina. Vaska byl sice prvňák, ale hravě zvládal nové věci starších, chápal všechno na první dobrou (i dříve).

Protože s dětmi pracuji už léta, jasně jsem viděla, že je to nadaný kluk s velkým potenciálem. Snad se mu dostane péče, jakou si zaslouží. Protože jednou může něco vymyslet. Třeba pro (světový) mír. Kdoví. Předpoklady dokázat něco velkého tenhle

prcek rozhodně má. Kež to využije. Škoda každého promarněného nadání. O životě ani nemluvě. Ač i to je bohužel velmi aktuální. Ale on ani jeho rodina teď zřejmě nic jako nadání neřeší.

Rozhodli se už vrátit domů. Těžko se vžít do jejich pozice, z té mé to bylo předčasné rozhodnutí a můžu jen doufat, že budou v pořádku. A rádi jsme přijali srdečné pozvání k nim, ale samozřejmě máme přijet „až po vojně“. Zatím máme zprávy jako „je to dobré, jsme až 50 kilometrů od fronty“ nebo „houkají sirény každou noc, ale dá se na to zvyknout“.

Ani nevím, co napsat na závěr. Můj nezdočný optimismus dostává poslední léta celkem na frak, ale nepřestávám věřit. Že lidi upřednostní soucit před sobectvím. Odvahu před strachem. Že u těch, co rozhodují, přijde rozum a cit a děti zas budou mít to, co potřebují: pocit bezpečí. Aby si mohly užívat obyčejné kladné zážitky a řešit obyčejné blbiny i svoje vlastní nadání. Svoji budoucnost. Svoje štěstí. Štěstí.

Hod knižní perlou

Petra Holubová

Občasné poznámky čtenářovy. Strípky z knih. Sbírané s radostí z objevování. Psané do diáře s nadějí, že nebudou zapomenuty. Po léta zastrčené, zaprášené a pak... objevované znovu.

Někdy procházíme protivenstvím jen proto, že si představujeme, jaký by mohl svět být, kdyby se splnily naše sny.

Arthur Golden, Gejša

Vyměním to, co mám, za to, co máš ty, i to, co budu mít v budoucnosti, za to, co teď nemám. Někdy měníte pořad dokolečka sem a tam, až se vám vrátí zpátky to, co jste kdysi sami vyměnili.

Wu Ming-Yi, Muž s fasetovými očima

Každodenní nedostatek hudby byl pro mě něco jako bolest zubů, na kterou jsem si zvykl. Dokázal jsem s tím žít.

Patrick Rothfuss, Strach moudrého muže

Byla to pravda, brala jsem spoustu věcí jako samozřejmost – tehdy jsem důvěřovala osudu.

Margaret Atwoodová, Příběh služebnice

Viš, je to tak trochu jako mezi dvěma mlýnskými kameny. Buď tě to rozemele nebo tě to vybrousí. Záleží na tom, z čeho seš uhnětenej.

John Ives, Strach v hrsti prachu

Lidé mají vrozenou sílu překonat i ty největší obtíže. Tuto energii mají všichni, ale někdy ji škrtní kohoutek, kterému se říká úzkost – čím je větší, tím má člověk méně síly kohoutek otevřít. Síla roste s nadějí. Je to síla věřit v budoucnost.

Tošikazu Kawaguči, Než vzpomínky vyblednou

Věřil jste tomu, co vám pověděl. Jenže věřit lidem je velice nebezpečné. To už léta nedělám.

Agatha Christie, Zapomenutá vražda

Máte také své perličky?

Napište mi a podělte se.
petra.holubova@mensa.cz

K Čestnému uznání

Vladimír Kutálek

Co je vlastně Čestné uznání (dále jen ČU)? A proč celý ten humbuk poslední dva roky a na poslední Valné hromadě? Proč jsem se osobně zasadil o to, aby navrhovaná usnesení o ČU na Valné hromadě nejen nebyla přijata, ale vůbec se o nich nehlasovalo? Nemyslím si, že by Čestné uznání nějak porušovalo stanovy – zato odebrání již udělených ocenění už naráží nejen na stanovy, ale i na obecné právní principy.

Kde se vůbec bere ta posedlost certifikáty, diplomy, tituly, oceněními, vysvědčeními či třeba známkami? Některý praktický význam mají, pokud se udělují dobrovolně, jednotlivci a jsou vyžádané. Ale oceňovat někoho něčím jménem, zvláště když se nemůže bránit, protože je často mrtvý, je dost odvážné v tom smyslu, že těžko říct, jestli by s oceněním souhlasil.

Stejný problém vidím s jakýmkoliv oceněním, ať už se jedná o probírané Čestné uznání Mensy ČR nebo třeba nejvyšší státní vyznamenání ČR, které v realitě uděluje prezident a připodpisuje předseda vlády. Když prezident ČR ocenil řádem Bílého lva např. Remka, Bohdalovou, Kellnera, Klause, Bushe, Gorbačova, Clintona nebo třeba Fidela Castra, a někdo si vztáhne ke své osobě, že je ocenil i on sám, je to problém. Zde máte kompletní seznam, abyste si tam našli někoho, koho byste (ne)ocenili: [mensa.click/qo](#). Já toto ocenění za své nepovažuji, beru to věcně – není to ocenění ČR, je to ocenění prezidenta. I vůči ČU mám podobně pragmatický přístup. Je to ocenění z návrhů členů Mensy ČR, filtrované na 5 lidí Radou

Mensy, která byla předtím zvolena členy Mensy ČR (obě v realitě minoritou členů, řádově stovky členů volí) a následně je oceněn ten s nejvyšším počtem hlasů. Nic víc, nic míň.

A už vůbec si nemyslím, že by ocenění mělo být za budoucí činy oceňovaného. Když je ocenění uděleno v nějakém časovém okamžiku, je přece jasné, že je to ocenění za minulost a rozhodně se to ocenění nijak nevyjadřuje k budoucnosti. Snad tento bod není třeba nijak argumentovat. Nicméně konkrétně u ČU jsou právě pozdější činy a vyjádření MUDr. Soni Pekové, Ph.D. (dále jen SP) hlavními důvody pro snahu odebrat ČU již udělené. Je to jako bychom ocenili pekaře za dosavadní pečení chleba a pak se mu rozhodli ocenění odebrat za jeho názory (např. politické).

Byl jsem takto oceněn titulem Ing. a Ph.D., kupodivu zde jsem byl při udělení upozorněn, že mi může ocenění později odebráno, pokud... (musel bych dohledat). Takže jsem se mohl rozhodnout titul nepřijmout. My u ČU nemáme žádné podmínky, který má oceněný splnit, oceněný o ocenění nijak nežádá a nemáme definované žádné důvody pro odebrání, se kterými by oceněný souhlasil.

A pokud nějak chápu pozitivní ocenění, mnohem hůře beru negativní ocenění nebo zákaz ocenění. Ještě lze pochopit, když jedinec negativně oceňuje jiného jedince i společnost (např. recenze), má to svůj praktický význam. Ale negativní ocenění společnosti vůči jednotlivci či skupině už je z mnoha úhlů pohledu problematické. A pod negativním oceněním chápu i odebrání dřívě uděleného pozitivního ocenění.

Jako příklad stále bohužel fungujícího negativního hodnocení bych jmenoval ocenění Bludný balvan klubu Sisyfos (vlastní názor o antice si můžete udělat z průběhu ocenění zaznamenaného ve videu zde [mensa.click/qp](#)). Ten má mimo jiné možnost odebrání „ocenění“, pokud „oceněný“ později získá Nobelovu cenu.

Čestné uznání Mensy ČR, jak je nyní konstruováno, bych přirovnal k nevyžádanému daru.

Sama organizátorka a autorka ČU požádala o pozastavení ČU v době před dopsáním tohoto článku. Uvedla, že v posledních cca dvou letech způsobuje ČU více starostí a rozkolů mezi členy Mensy než radosti. Rovněž reprezentace směrem navenek a šíření dobrého jména Mensy, jak bylo od začátku aktivity zamýšleno a dlouhou dobu

se to dařilo, je ve spojení s udělením ČU SP ohroženo. Poslední kapkou byl pro ni článek Miroslava Charváta.

Já osobně se nebudu angažovat ani ve zrušení, ani pro pokračování udělování ČU. Pokud u nějaké budoucí verze ČU bude možnost ocenění odebrat, pravděpodobně už nikoho nebudu nominovat a „stáhnout“ své nominace, protože nikomu, koho si vážím, nebudu přát riziko dehonestace z případného odebrání ČU. To, co mi vážně bude vadit, bude, když tu budou snahy odebrat již udělené ČU. Ať už těch, které jsem ani nenominoval, ani jim nedával hlas, nebo těm, které jsem nominoval nebo pro ně hlasoval.

Někteří z nás se dobrovolně rozhodli ocenit SP za minulé činy, mimochodem krátce poté, co byla ministrem zdravotnictví Vojtěchem nepřímo nepravdivě nařčena ze špatné praxe (infikování se při odběru a hospitalizace). Ať už mám názor na SP jakýkoliv, nechtěl bych být na místě kohokoliv oceněného, aby mi za nějaké mé činy a vyjádření bylo jednostranně udělené ČU opět jednostranně sebráno. Pokládám takové jednání za nemorální, nedůvodné a egoistické. Navíc tyto snahy ventilujeme veřejně přes navrhované usnesení na Valnou hromadu, článkem Miroslava Charváta (mimochodem použil argumenty proti ČU a následně navrhl metodu, proti které lze většinu těch argumentů použít také) – a konec konců vlastně i tímto mým článkem.

Pokud vás nezajímá morálka jednostranně daného a následně vzatého ocenění (nebo pokud budoucí činy SP nějak spojujete s oceněním za minulé činy), tak vezte, že právní názor k odebrání ČU zní: „Platná pravidla ČU upravují pouze způsob, jakým je ocenění udělováno, možnost jeho odebrání však nezakotvují. Valná hromada je sice nejvyšším orgánem Mensy, přesto nemůže rozhodovat libovolně, ale je vázána platnými právními předpisy, stanovami Mensy ČR a v daném případě i vydanými pravidly ČU. V současné době tedy dle mého názoru není v kompetenci Valné hromady rozhodnout o odebrání ČU.“

A i pokud se jedná o nějaké distancování od názorů SP, tak „Pokud by měla Valná hromada přijmout obdobné usnesení, bylo by vhodné přesněji specifikovat výroky, vůči kterým se Mensa vymezuje, a řádně zdůvodnit, proč tak činí. Důvody takového vymezení by měly být pouze takové, aby je nebylo možné ve smyslu čl. III. odst. 4 stanov považovat za vyjádření ideologického či politického názoru Mensy.“ Což rozhodně nebude triviální, vzbudí spoustu emocí mezi členy a z mého pohledu je zbytečné. Tohle distancování se od budoucích vyjádření či činů nominovaných je implicitně zakotveno v pravidlech ČU i smyslu obecného uznání.

Pokud mi něco vadí, tak to, jak se snahy o odebrání ČU SP nepřímo plyne, jak jiné organizace či jejich příznivci mají vliv na Mensu ČR včetně jejich politických a ideologických názorů.

Řádková inzerce

Semi-retired international M businessman 69 in Canada seeks a musical, artistic M woman who likes to travel and is willing to relocate and change her life. Email to: comejievwithme69@gmail.com

Máte webové stránky? Pomozte obyčejným ruským uživatelům získat přístup k necenzurovaným zprávám o tom, co se děje na Ukrajině: <https://24usw.com/helpukraine>. HONza Koudelka

Hledám novou práci. Vzdělání: obor strojírenská technologie (Bc.), praxe ve výrobních firmách: obchodní referent, kvalitář aj., pracoviště ideálně v oblasti Kroměříž-Vyškov-Prostějov. Uvítám řádovou technickou či administrativní pozici. Podrobnější informace a životopis zašlu e-mailem, kontakt: nadezda.bednarova@mensa.cz. Za případné nabídky předem děkuji.

Věděli jste, že řádková inzerce pro členy Mensy ČR je zdarma a výhodný reklamní čtvřeček jen za 300 Kč?

Informace o dalších možnostech inzerce a kompletní ceník najdete na webu casopis.mensa.cz

Adresář

MÍSTNÍ SKUPINY

MS Brno: brno@mensa.cz, brno.mensa.cz
MS České Budějovice: budejovice@mensa.cz, budejovice.mensa.cz
MS Hradec Králové: hradeck@mensa.cz, hradeck.mensa.cz
MS Karlovy Vary: vary@mensa.cz, vary.mensa.cz
MS Jihlava: jihlava@mensa.cz, jihlava.mensa.cz
MS Liberec: hana.kotinova@mensa.cz, liberec.mensa.cz
MS Olomouc: olomouc@mensa.cz, olomouc.mensa.cz
MS Ostrava: ostrava@mensa.cz, ostrava.mensa.cz
MS Pardubice: pardubice@mensa.cz, pardubice.mensa.cz
MS Plzeň: plzen@mensa.cz, plzen.mensa.cz
MS Praha: praha@mensa.cz, praha.mensa.cz
MS Prostějov: prostejov@mensa.cz, prostejov.mensa.cz
MS Ústí nad Labem: usti@mensa.cz, usti.mensa.cz
MS Zlín: zlin@mensa.cz, zlin.mensa.cz

ZÁJMŮVÉ SKUPINY – SIGY

Blíže informace o jednotlivých zájmových skupinách najdete na mensa.click/sig

SIG 111: Janka Unruhová, janka.unruhova@seznam.cz, sig-111@mensa.cz
SIG Aktivní děti: Milada Pytelová, 602 171 498, milada.pytelova@mensa.cz
SIG Business Club: Petr Štěpán, 792 309 999, petr.stepan@mensa.cz, sig-business@mensa.cz, bc.mensa.cz
SIG Cyklistika: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-cyklistika@mensa.cz
SIG Deskovky Brno: Radim Novák, 774 571 453, radim.novak@mensa.cz, sig-deskovky-brno@mensa.cz
SIG Děti Plzeň: Jana Soukupová, 603 559 649, jana.soukupova@mensa.cz
SIG Dobrovolník: Petra Holubová, 608 338 417, petra.holubova@mensa.cz, sig-dobrovolnik@mensa.cz
SIG Dračí doupe: Martin Hladík, martin.hladik@mensa.cz, sig-doupe@mensa.cz
SIG Ekologie: Vladimír Kutálek, vlk@mensa.cz, mensa.click/fb-ekologie
SIG EMAG: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Geocaching: Pavel Terber, 604 750 324, pavel.terber@mensa.cz
SIG Improvizace: Miroslav Charvát, 606 427 893, miroslav.charvat@mensa.cz, sig-improvizace@mensa.cz, mensa.click/sig-improvizace, mensa.click/fb-improvizace
SIG Investice Finance Projekty: Ing. Vladan Ninković, 606 765 914
SIG Jazyky: Vítek Švachouček, vit.svachoucek@mensa.cz
SIG Jihočeské nadané děti: Marta Frydrychová, 777 165 811, marta.frydrychova@mensa.cz, mensa.click/fb-budejovice
SIG Junior: Jan Hubert Pavelka, 606 681 305, jan.hubert.pavelka@mensa.cz
SIG Klub nadaných dětí jižní Čechy: Marta Frydrychová, 777 165 811, marta.frydrychova@mensa.cz
SIG Kluby nadaných dětí severní Čechy: Lucie Měchurová, 777 141 975, lucie.mechurova@mensa.cz
SIG Kluby nadaných dětí jižní Morava: Martin Sedláček, 602 392 662, martin.sedlacek@mensa.cz
SIG Kluby nadaných dětí severní Morava: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Lady: Jana Šobrová, jana.sobrova@mensa.cz
SIG Lišky: Milada Pytelová, 602 171 498, milada.pytelova@mensa.cz
SIG Literární tvorba: Eliška A. Kubičková, 604 329 451, elize@volny.cz, sig-literarni-tvorba@mensa.cz
SIG Logická olympiáda: Zuzana Poláková, 770 177 926, zuzana.polakova@mensa.cz
SIG Logické hry: Hana Kotinová, 732 142 964, hana.kotinova@mensa.cz
SIG Manager: Stanislav Wolf, 604 623 092, stanislav.wolf@mensa.cz
SIG MEG – Mensa English Group: Jitka Nováková, jitka.novakova@mensa.cz
SIG Natura: Pavel Terber, 604 750 324, pavel.terber@mensa.cz
SIG Nihongo: Václav Brázda, vaclav.brazda@mensa.cz
SIG Outdoors: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-outdoors@mensa.cz
SIG Peníze: Vladimír Kutálek, vlk@mensa.cz, mensa.click/fb-sigpenize
SIG Psychologie a komunikace: Karel Kostka, 603 259 095, cubeca@seznam.cz
SIG Reality Praha: Tomáš Kubeš, tomas.kubes@mensa.cz, sig-reality-praha@mensa.cz
SIG Rozvoj: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Rozvoj Intranetu: Tomáš Kubeš, tomas.kubes@mensa.cz
SIG Seberozvíjení: Vladimír Kutálek, vlk@mensa.cz, mensa.click/fb-seberozvijeni
SIG Senior: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz
SIG Škola4: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Turistika: Iveta Jelínková, 607 832 331, sig-turistika@mensa.cz
SIG Věda: Stanislav Wolf, 604 623 092, stanislav.wolf@mensa.cz
SIG Vinum: Lubomír Jan Muzikář, sig-vinum@mensa.cz
SIG Zahraničí: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Zpěv: Jiří Keller, jiri.keller@mensa.cz, sig-zpev@mensa.cz
SIG Lego: Hana Kotinová, 732 142 964, hana.kotinova@mensa.cz
SIG Gurmán: Tomáš Kubeš, tomas.kubes@mensa.cz
Výtvarný SIG: Eva Erbošová, eva.erbosova@mensa.cz

ADMINISTRATIVA

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6

Administrativa:

Zuzana Poláková, 770 177 926, sekretarka@mensa.cz

Administrativa testování:

Lucie Měchurová, lucie.mechurova@mensa.cz, 777 141 975

Bankovní spojení: č. ú. 2801689708/2010

Webmaster: Jiří Šmach, webmaster@mensa.cz

Kancelář Praha:

ČVUT – CIIRC, Jugoslávských partyzánů 1580/3, 160 00 Praha 6, 770 177 926, Lucie Měchurová, Zuzana Poláková, Petr Štěpán

RADA MENSY ČR

E-mail: rada@mensa.cz

Předseda, IT, internet:

Martin Sedláček, martin.sedlacek@mensa.cz, 602 392 662

1. místopředseda, členská základna:

Petr Mazal, petr.mazal@mensa.cz, 737 329 360

Místopředseda, aktivity, zahraničí, nadané děti:

Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, 603 726 030

Místopředseda, Mensa gymnázium:

Petr Čavojský, petr.cavojsky@mensa.cz, 724 046 888

Místopředsedkyně, PR:

Hana Kalusová, hana.kalusova@mensa.cz, 770 177 927

Místopředsedkyně, testování, NTC a další vzdělávání:

Lucie Měchurová, lucie.mechurova@mensa.cz, 777 141 975

Místopředseda, ekonomika a administrativa:

Jiří Rak, jiri.rak@mensa.cz, 722 522 777

Členka Rady, dobrovolníci, místní skupiny:

Petra Holubová, petra.holubova@mensa.cz, 608 338 417

Členka Rady, SIGY – zájmové skupiny:

Marta Frydrychová, marta.frydrychova@mensa.cz

Tajemník aktivit pro mladé:

Jan Hubert Pavelka, jan.hubert.pavelka@mensa.cz

Tajemnice pro sociální síť:

Dita Šamlová, dita.samlova@mensa.cz

Tajemnice pro merchandising a tiskoviny:

Jana Unruhová, jana.unruhova@mensa.cz

DALŠÍ AKTIVNÍ ČLENOVÉ

Psycholog: Vladimír Marček, psycholog@mensa.cz

Ombudsman: Marta Švachoučková, ombudsman@mensa.cz

Internetová rada: Tomáš Kubeš (předseda), Martin Sedláček, Petr Mazal, irada@mensa.cz

SIGHT koordinátor: Zuzana Poláková, sight@mensa.cz

Testující IQ: kompletní seznam testujících najdete na mensa.click/testujici

REDAKCE ČASOPISU

E-mail: redakce@mensa.cz

SOCIÁLNÍ SÍŤ:

Instagram: mensa.click/ig

Facebook: mensa.click/fb

Twitter: mensa.click/twt

LinkedIn: mensa.click/li

MENSA GYMNAZIUM, O.P.S.

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6 – Řepy, 257 328 786, https://mensagymnazium.cz, info@mensagymnazium.cz

Ředitelka: Magda Kindlová, magda.kindlova@mensagymnazium.cz

KONTROLNÍ KOMISE

E-mail: kk@mensa.cz

Zdenka Pániková (předsedkyně), Zdeněk Falář, Jiří Šmach

ČLENOVÉ MENSY ČR

Kontakty na členy Mensy ČR, kteří dali svolení ke zveřejnění údajů, najdete na webu intranet.mensa.cz v části Členové.

LH HOTEL
DVOŘÁK TÁBOR
CONGRESS & WELLNESS

Hradební 3037
390 01 Tábor

+420 601 165 855
recepce@lhdvoraktabor.cz

www.lhdvoraktabor.cz

S KÓDEM „LHHOTELS“
3% sleva na pobytové balíčky

LH
HOTELS

Římská 103/12
120 00 Praha 2

IČ: 06341969, DIČ: CZ 06341969